

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

ESKİ ROMA II
Jül Sezar dönemi

KARACAN

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Palsa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: Prof. Dr. **TAHSİN YAZICI**, Doç. Dr. **Ali İHSAN GENCER**,
Doç. Dr. **MEHMET ÖZSAİT**, Doç. Dr. **İSMET MİROĞLU**, **PAUL MANDRİNİ**,
ALBERTO CABADO, **EUGENİO ZOPPI**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **ALİ ALPASLAN**

**Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı,
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın
20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek
3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5
sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrenci-
leri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edil-
miş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.**

Renk Ayrımı: **ÇALI GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASİMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI**, Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

Fiyatı: 250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL

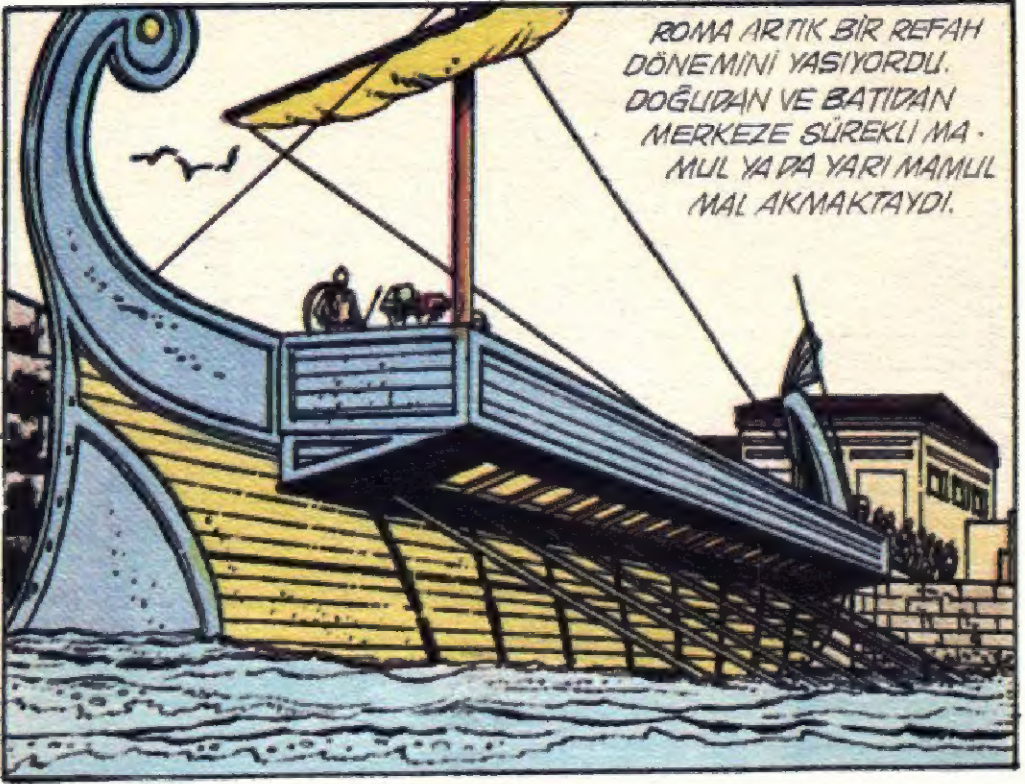
JÜL SEZAR DÖNEMİ

JÜL SEZAR DÖNEMİ

YAKLAŞIK OLARAK M.Ö. 250 - M.Ö. 150
YILLARI ARASINDA ART ARDA KAZANI-
LAN ZAFERLER SAYESİNDE ROMA
BİR İMPARATORLUK
HALİNE GELDİ.

CUMHURİYETLE İDARE EDİLEN ÜLKE TOPRAKLARININ GENİŞLE-
MESİ, SİYASİ, SOSYAL VE KÜLTÜREL AÇIDAN BÜYÜK DEĞİŞİKLİKLERİ
DE BERABERİNDE GETİRMİŞTİ. SONUÇTA BASKENT ÇAĞIN EN
ÖNEMLİ TİCARET MERKEZİ OLDU.

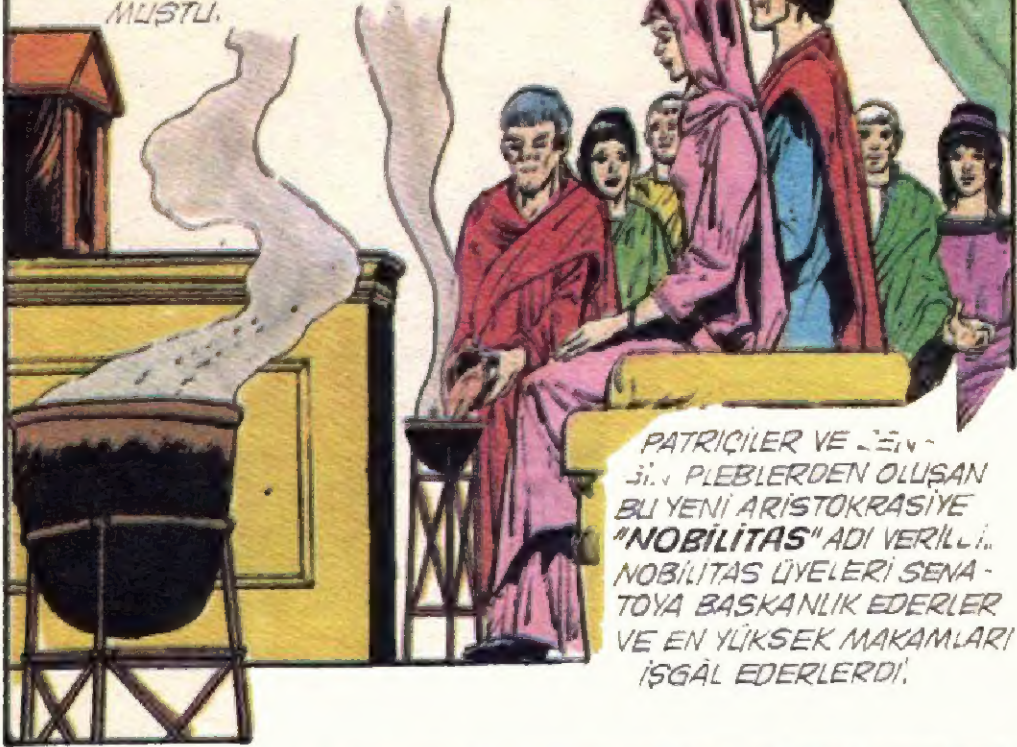
ROMA ARTIK BİR REFAH
DÖNEMİNİ YASIYORDU.
DOĞUDAN VE BATIDAN
MERKEZE SÜREKLİ MA-
MUL YA DA YARI MAMUL
MAL AKMAKTAYDI.

BUNLARA SAVAŞ GANİMETLERİ VE EGEMENLİK ALTINA
ALINAN ÜLKELERDEN TOPLANAN VERGİLER DE DAHİLDİ...
HALKIN, EKONOMİK DURUMU YAVAS YAVAS DÜZELEN
ÇEŞİTLİ ZÜMRELERİ ARASINDA.....

ÜYALDI ACIDAN BAZI HAKLAR EL-
DE ETMEK AMACIYLA BİRTAKIM
KİPİRDAMALAR BAŞLADI.

PATRICİLER VE PLEBLER DAHA M.Ö. IV. YÜZYILDA KANUN KARSISINDA ESİT DURUMA GELMİŞLER, SON EKONOMİK DURUM SONUÇU ZENGİNLEŞEN BAZI PLEB AİLELER İLE PATRICİLER ARASINDA, AKRABALIKLAR KURULMUŞTU.

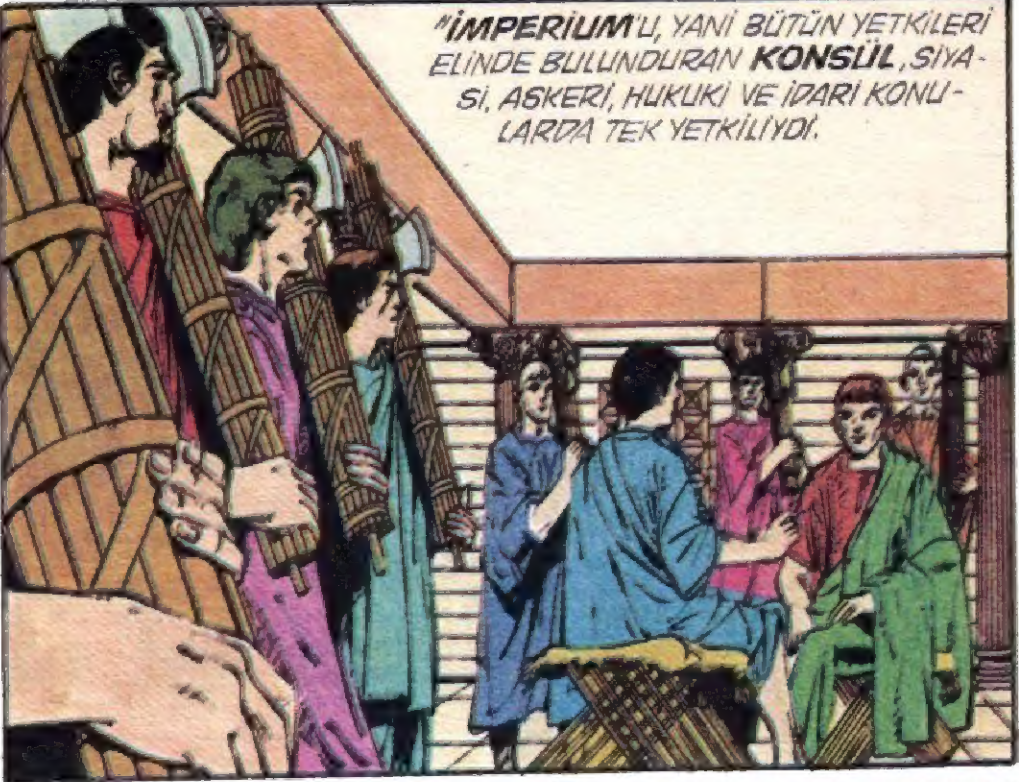

PATRICİLER VE ZENGİN PLEBLERDEN OLUŞAN BU YENİ ARİSTOKRASIYE "NOBİLİTAS" ADI VERİLDİ. NOBİLİTAS ÜYELERİ SENAToya BASKANLIK EDERLER VE EN YÜKSEK MAKAMLARI İŞGÂL EDERLERDİ.

ÜLKEYE YENİ TOPRAKLARIN KAZANDIRILMASINA PARALEL OLARAK DEVLETİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI DA ARTMAKTAYDI.

"İMPERİUM"U, YANI BÜTÜN YETKİLERİ
ELİNDE BULUNDURAN **KONSÜL**, SİYASİ,
ASKERİ, HUKUKİ VE İDARİ KONULARDA
TEK YETKİLİYDİ.

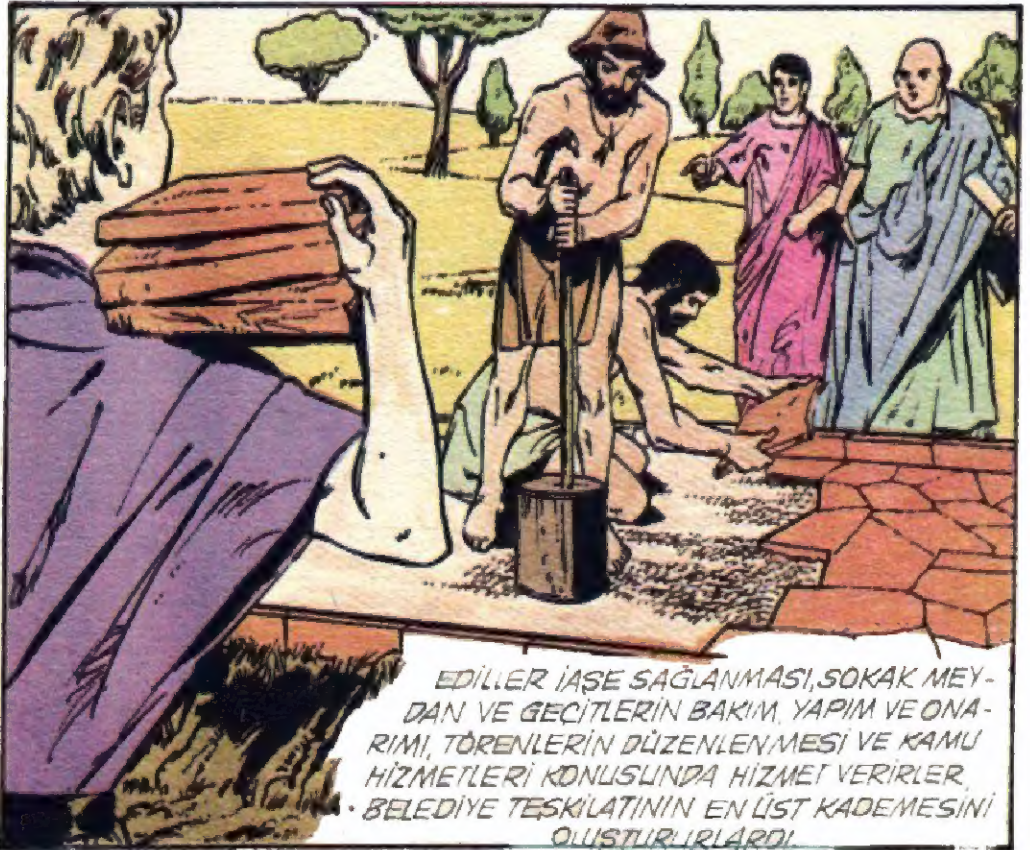

KONSÜLDEN SONRA "**KENSOR**" (CENSOR) ADI VERİLEN
GÖREVLİLER GELİRDİ. BU İKİNCİSİNİN GÖREVİ, ASKERLİK, SİYASİ
HAK VE VERGİ İÇİN SAYIM YAPMAKTİ.

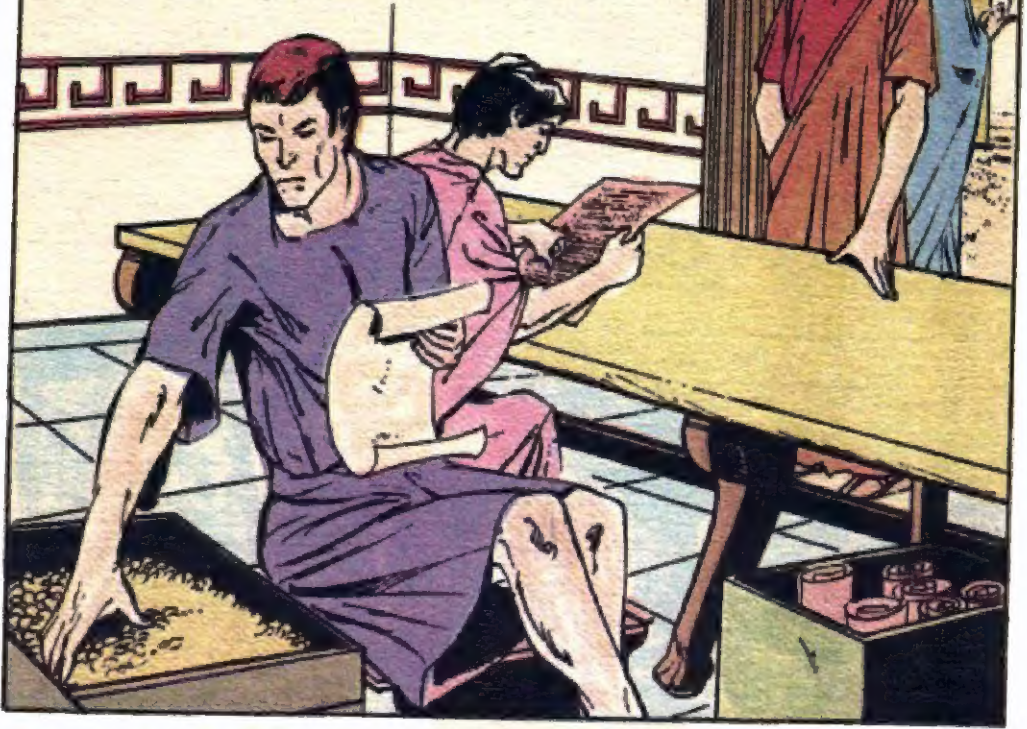
AHLAKIN VE KANUNLARIN KORUYUCUSU DÜRÜMÜNDE OLAN KENSORLAR
SENATOADAY YA DA SAYIM LİSTESİNDEN, BUNA HAK KAZANMA-
YAN VATANDAŞLARI ÇIKARTMAK HAKKINA SAHİPTİLER.

DİĞER ÖNEMLİ YETKİLİLER PRETORLAR (PRAETOR), EDİLLER (AEDİL) VE KESTORLARDI. PRETORLAR ÖZELLİKLE ADALETİ SAĞLAMAKLA GÖREVLİDİLER.

EDİLLER İAŞE SAĞLANMASI, SOKAK MEYDAN VE GECİTLERİN BAKIM, YAPIM VE ONARIMI, TÖRENLERİN DÜZENLENMESİ VE KAMU HİZMETLERİ KONUSUNDA HİZMET VERİRLER. BELEDİYE TEŞKİLATININ EN LİST KADEMESİNİ OLUŞTURURLARDI.

KESTORLAR İSE İDARECİLERDİ. ÖDEMELE-
Rİ GERÇEKLEŞTİRİYORLAR, VERGİ TOPLU-
YORLAR VE DEVLET ARSİVİNİ TUTUYORLARDI.

ROMA KURMUŞ OLDUĞU İMPARATORLUĞU
ASKERİ GÜCÜNE BORÇLUYDU. BU NEDENLE
ASKERİ MEVCUDUNU SÜREKLİ ARTIRMAK
ZORUNPAYDI.

ORDUNUN O GÜNE KADAR YALNIZ
PATRİÇİLERE AÇIK OLAN KAPISI ARTIK
PLEBLERE DE AÇILMAYA BAŞLADI.

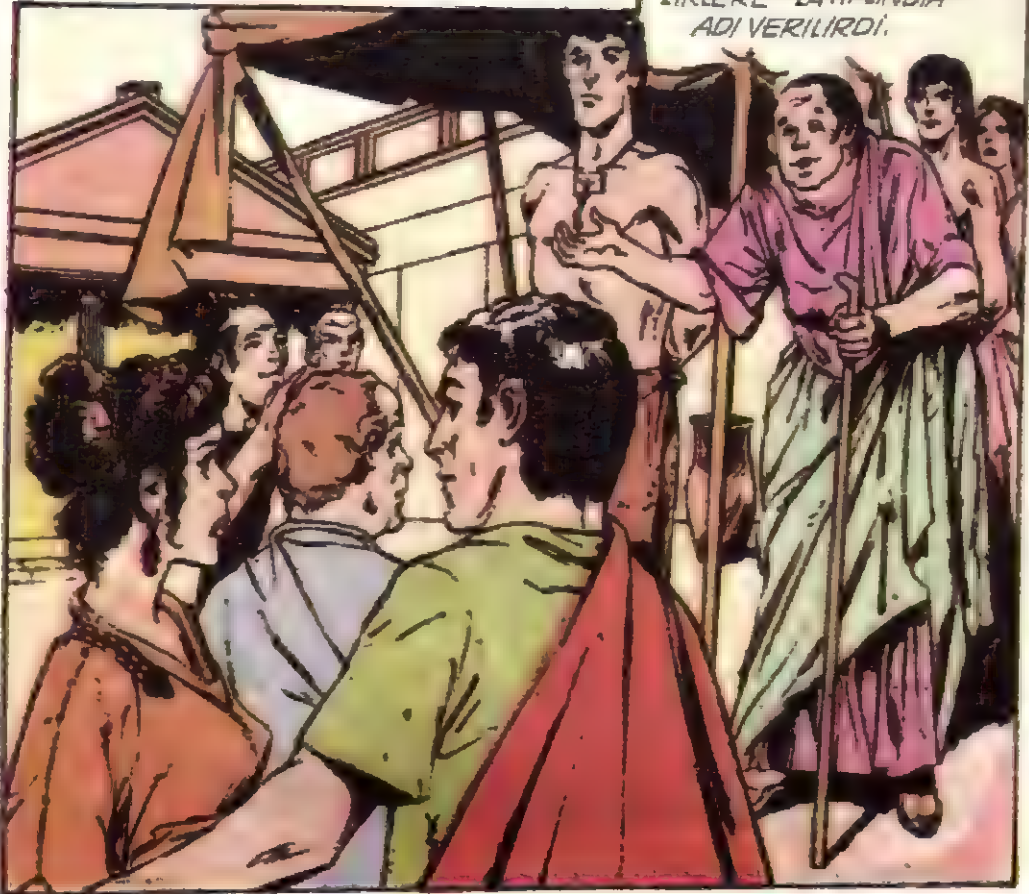
ORDUYA YAZILAN PLEBLER DE
ROMALILAR GİBİ VATANDASLIK HAKLA-
RINI ELDE ETMİŞLER VE DOLAYISIYLA
SİYASİ ALANDA SÖZ HAKKINA SAHİP
OLMUŞLARDI.

ASKERİ FETİH-
LER NEDENİYLE
KÖY NÜFUSUNUN
AZALMASI, TARIM
ALANLARININ BO
SALMASINA NEDEN
OLDU.. ASKERDEN
DÖNENLERİ ZOR VE
MASRAFLI BİR CA-
LIŞMA BEKLİYORDU.

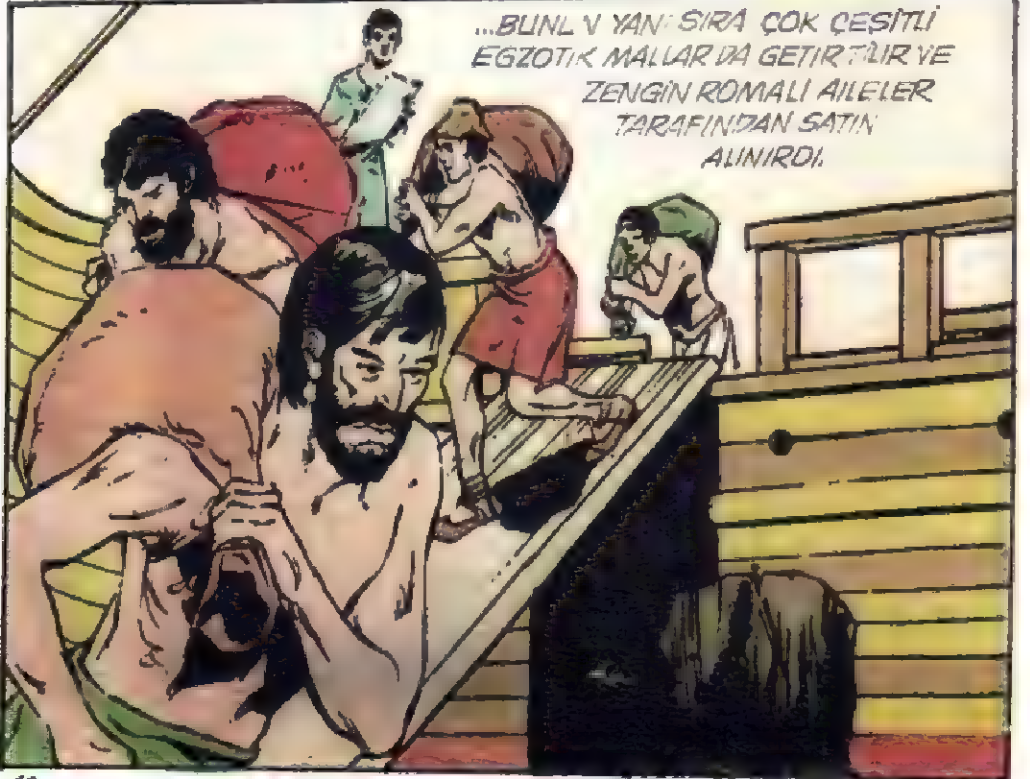
...BUNU GÖZE ALAMAYAN-
LAR TOPRAKLARINI SATA-
RAK ŞEHİRDE YASAMAYI
TERCİH ETTİLER. BU DU-
RUM BÜYÜK TOPRAK SA-
HIPLERİNİN DOĞMASINA
YOL AÇTI.. BU GENİŞ ÇİFT-
LİKLERE "LATİFLİNDİA"
ADI VERİLİRDİ.

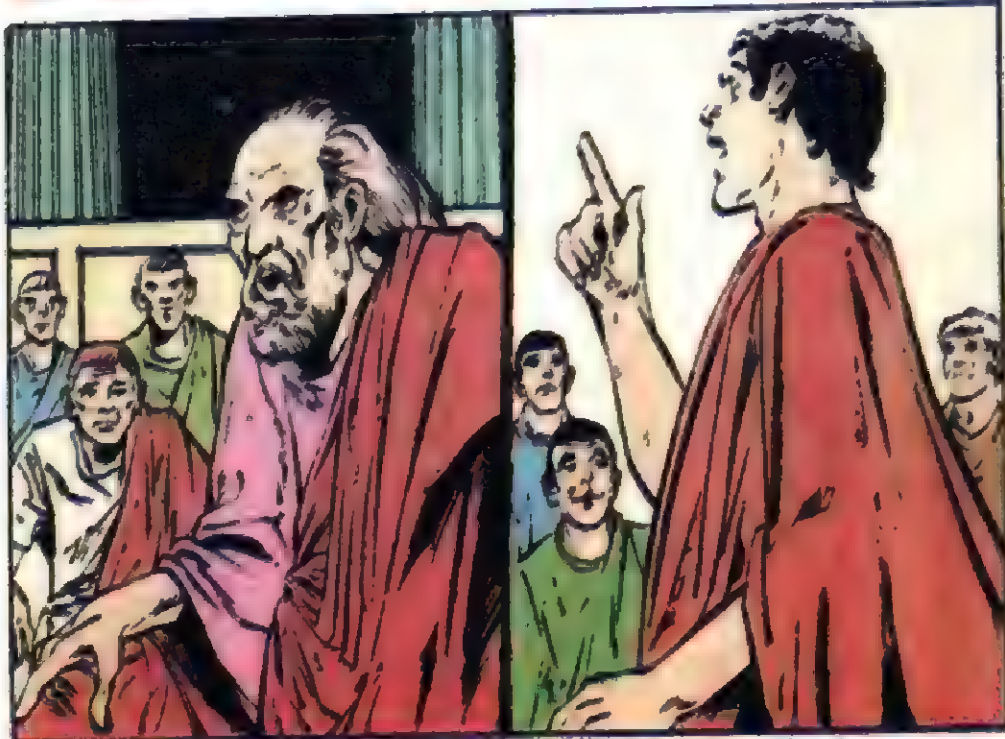
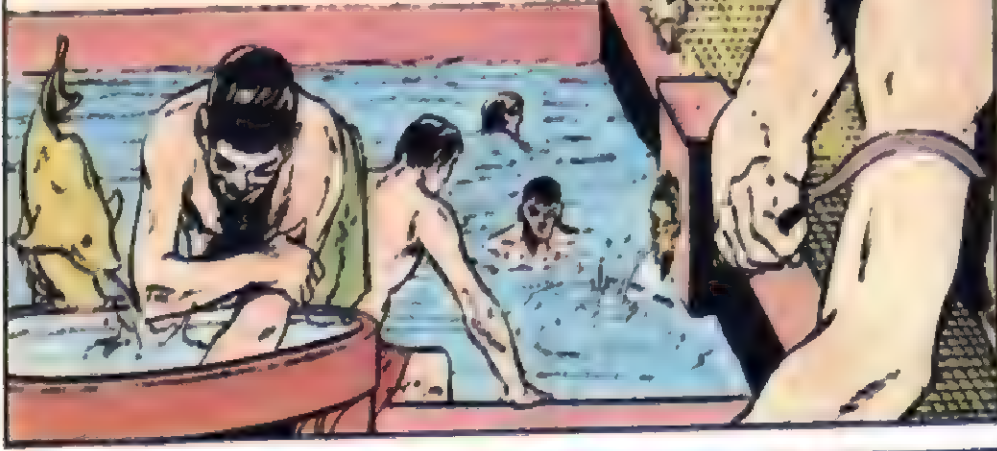
TARLALARIN YERINI ZAMANLA
ZEYTİNLİKLER VE BAĞLAR ALDI.. ZEY-
TINYAĞI VE SARAP ÜRETİMİNE GECİLDİ.
BUĞDAY İSE SİCİLYA VE İSPANYA'DAN
GETİRTİLMEMEYE BAŞLANDI.. TEK İTHAL
EDİLEN ŞEY BUĞDAY DEĞİLDİ...

...BUNLA YANISIRA ÇOK ÇEŞİTLİ
EGZOTİK MALLAR DA GETİRTİLİR VE
ZENGİN ROMALI AİLELER
TARAFINDAN SATIN
ALINIORDI.

ZENGİNLER NÜFUSUN KÜÇÜK BİR BÖLÜMÜNÜ OLUŞTURMAKTAYDILAR. HALKIN BÜYÜK BÖLÜMÜ FAKİR PLEBLERDİ. BU İKİSİNİN ORTASINDA İSE, ATOLYE SAHİPLERİ, TİCCARLAR, ZANAATÇILAR vb.'DEN OLUŞAN ATILILAR SINIFI YER ALIYORDI. BUNLAR EKONOMİK AÇIDAN ZENGİN BİR HAYAT SÜRMELERİNE RAĞMEN...

...SİYASİ AÇIDAN ARISTOKRATLAR TARAFINDAN SÜREKLİ EZİLMEKTEDİLER. İMPARATORLUK DEVRİNDE YUKARIDA SAYDIĞIMIZ BU ZÜMRELER İKİ PARTİYE DAĞILMIŞ DURUMDAYDILAR. BUNLAR SENATO PARTİSİ İLE HALK PARTİSİNDİ.

SENATO PARTİSİ SOYLULARDAN MEYDANA GELİRDİ VE
DİNDEN DA ANLAŞILDIĞI GİBİ GÜÇLÜ SENATODAN
ALİYORDU.

BLINA KARSILIK HALK PARTİSİ
ÇEŞİTLİLİK GÖSTEREN BİR YAPIYA
SAHIPTİ VE FAKİR PLEBİLERLE
ATILAR VE CUMHURİYETİ DESTEK-
LEYEN BİRKÂÇ SOYLU ÜYEDEN
OLUŞURDU.

MÖ. 509 YILINDA CUM-
HURİYETİN KURULMA-
SINDAN İTİBAREN GE-
ÇEN SÜRE İÇİNDE PLEB-
LER TARAFINDAN KAZA-
NILMIŞ EN ÖNEMLİ ZA-
FER, İKİ PLEB "TRIBU-
NUS"UNUN (HALK TEM-
SİLCİSİNİN) BİR YILLIĞI-
NA SEÇİLMESİYDİ.

MÖ. 133 YILINDA BU TEMSİLCİ-
LERDEN BİRİ OLAN SOYLU TİBE-
RIUS GRACCHUS (GRAKUS) KÜ-
ÇÜK MÜLKİYETİ YENİDEN KURA-
RAK BİR ORTA SINIF....

...YARATMAYA ÇALIŞTI.

ZİRA ROMA'NIN ANCAK TOPRAK
SAHİPLERİ TARAFINDAN KORUNACA-
ĞINA İNANIYORDU. BU NEDENLE SOY-
LULARA GEÇMİŞ OLAN DEVLET ARAZI-
LERİNİ YOKSUL PLEBİERE DAĞITMA
YOLUNDA BİR TEŞEBBÜSTE BULUNDU.
ANCAK, BİR GÜN İÇİNDE ÖLDÜRÜLDÜ...

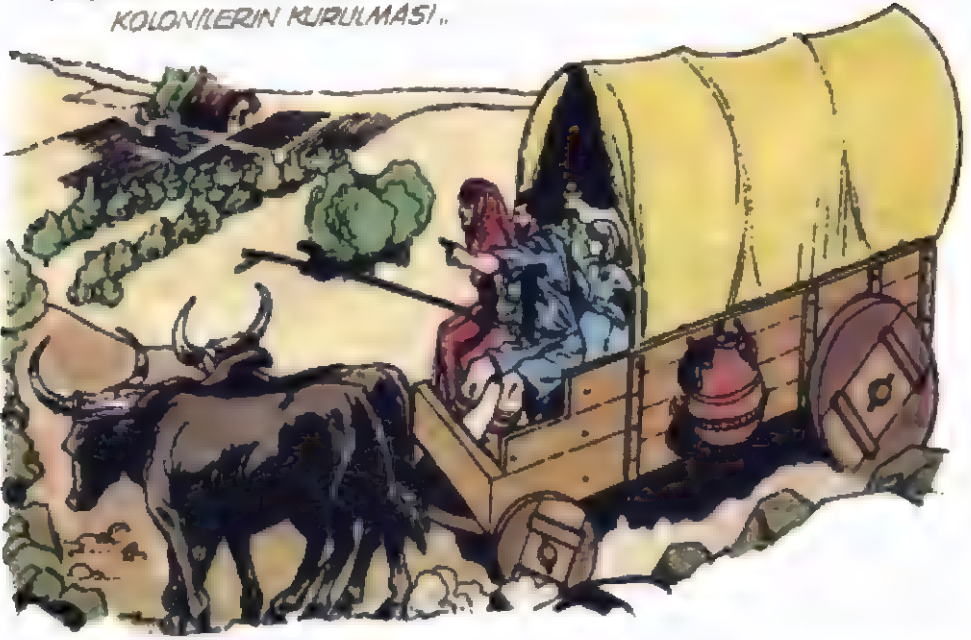
TIBERIUS GRACCHUS'UN KARDE-
SI GAIUS GRACCHUS TRIBUNUS
SEÇİLDİKTEN SONRA AĞABEYİNİNKİ-
NE BENZER BİR TARIM REFORMU
YAPMAYA ÇALIŞTI (M.O.123) VE ŞEHİR-
Lİ PLEBİLERLE, YOKSUL KÖYLÜLERDEN
KENDİSİNİ DESTEKLEMELERİNİ
İSTEDİ.

TEMEL İHTİYAC
MADDELERİNDE...
BİRİ OLAN BUĞDAYIN
FİYATINI UCUZLATMASI..

İTALYA VE TASRA EYALETLERİNDE TARIMIN YAPILDIĞI
KOLONİLERİN KURULMASI..

O DA İSTANBULLUK HAYLA
KİM BİTİRİTİLE KERE TANI-
MASINDI. BU DURUM İLMİ
GEÇİNERİ ROMBLULARIN BİLE
OFRELENNESİNE NEDEN
OLMUŞTU.

NİTEKİM DAHA SONRA YENİDEN
PLEB TRIBUNU SEÇİLMEK İSTEDİ-
ĞİNDE OYLAMAYI KAYBETTİ

O DA TİPKİ KARDESİ GİBİ SENATO TARA-
FINDAN KİSKİRTİLEN KİŞİLERCE SALDIRIYA
UĞRADI. AYAKLANMA SİRASINDA YÜZLERCE
TARAFTARI İLE BİRLİKTE ÖLDÜRÜLDÜ.

GÖREVLİ OLARAK KUZAY AFRIKA'YA GİTMİŞ BULUNAN SENATÖR VE KOMUTANLARIN NUMİDYA KRALLIĞININ POLİTİKASINA ALET OLMALARI BU DÖNEMDE CİDDİ BİR SİYASİ BUNALIMA YOL AÇTI.

SOYLULAR HÜKÜMETE KARŞI BAŞKALDIRDILAR. NUMİDYA'YA SAVAŞ AÇILMASINDAN YANAYDILAR. ANCAK ROMALILAR NUMİDYALILAR KARŞISINDA SÜREKLİ YENİLGİYE UĞRUYLARDI. BU DURUM GAIUS MARIUS'UN M.Ö. 107 YILINDA HALK PARTİNİN DESTEĞİYLE KONSÜL SEÇİLMESİNE KADAR SÜRDÜ.

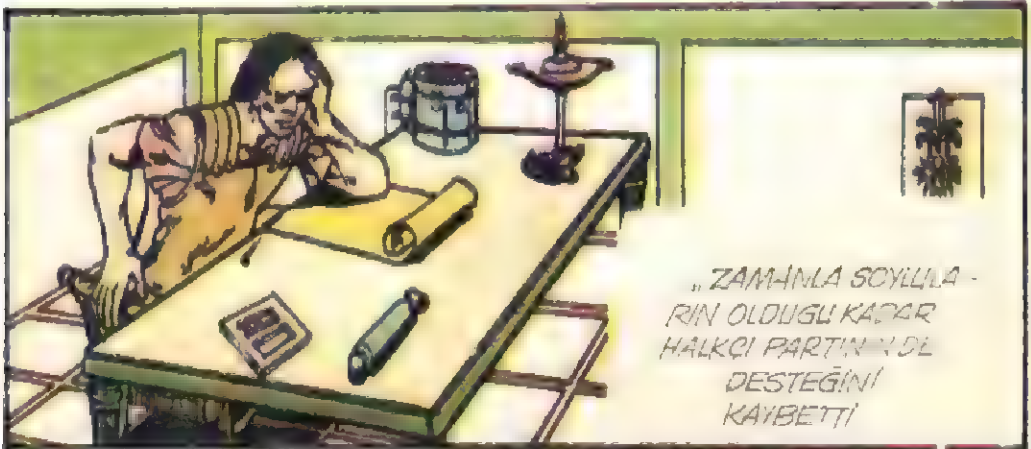

MARIUS NUMİDYA ÜZERİNE BİR SEFER HAZIRLIKLARINA GİRİŞEREK TA EYALETLERİNDE YASAYAN HALKIN İLK KEZ ROMA ORDUSUNA KATILMASINI SAĞLADI.

O'VLARIN YARDIMIYLA İLK İS OLARAK
AFRIKA'DA RARİSİ SAĞLADI. DAHA SONRA
İTALYA YARIMADASININ KUZEVİNİ İSTİLÂ
EDEN GERMEN KAVİMLERİNİ YENDİ...

..VE İSTİ İSTE İTALYANCA KONSİLİ REÇİLDİ. OYSA ROMA KİMLİK
LARINA GÖRE Bİ GÖRE AYRAK BİREKTİ. HİLEBİRDİ. MARUS, İN
BİR ADAMIN OLUNUS LA HİGİYEN BAŞARDI. R. HİLEBİRDİ. APAMA Gİ. İN

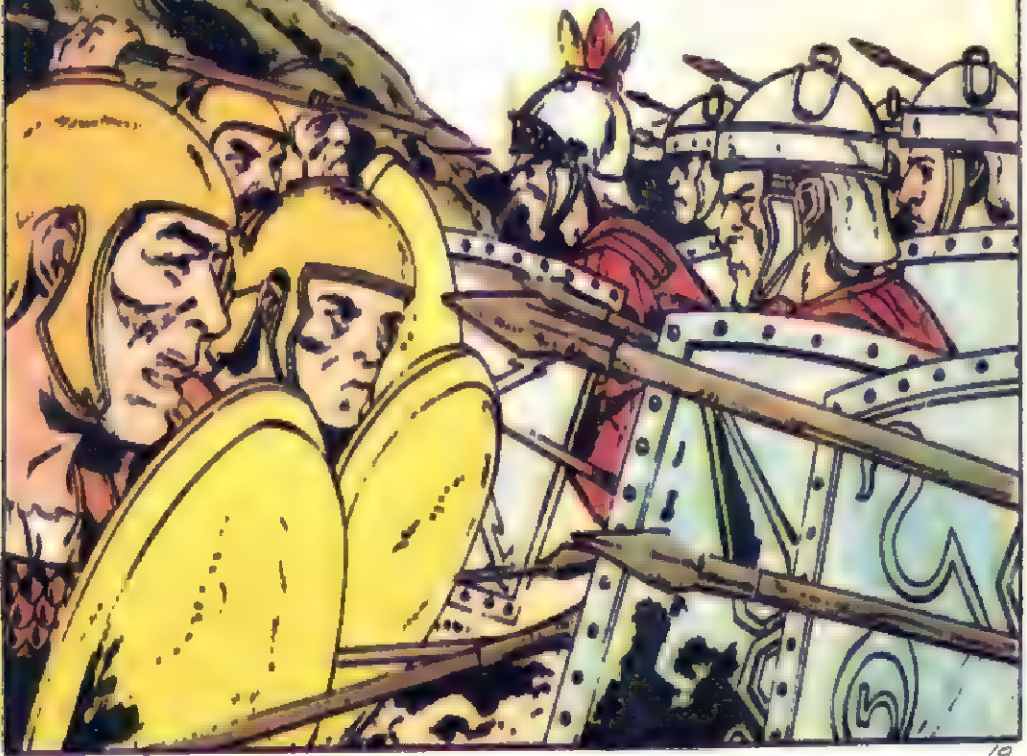

..ZAMINLA SOYULLA -
RIN OLUŞU KADAR
HALKÇI PARTİNİDL
DESTEĞİNİ
KAYBETTİ

M.O. 91 YILINDA ROMA, İTALYA'DA
YASAYAN MÜTTEFİKLERİNİN VATAN-
DASLIK HAKLARI KONUSUNDA BAS-
LATTIKLARI İSYANLARLA SARSILDI.

ÜÇ YIL SÜRÜŞ SAVAŞLAR SONUNDA M.O. 88 ROMALILAR
ASKERİ ÜSTÜNLÜKLERİNİ KABUL ETTİRMİŞLERDİ. AMA İTA-
LİKLER DE BU ARADA VATANDASLIK HAKLARINI
ELDE ETMİŞ BULUNUYORLARDI.

CUMHURİYET DÖNEMİNİN BİR BAŞ-
KA LİMLİ GENERALİ, İTALYA KONFEDE-
RASYONUNA KARŞI BÜYÜK BİR ZA-
HİRLEMEYEN SULLA'DI.

SOYLU BİR AİLEDEN GELEN
VE HALKÇI PARTİ ADAYLIĞINI
RAKİBİ OLAN SULLA ÖNCE
KONSULLUĞA, DAHA SONRA
KÜÇÜK ASYA'DA **VI MITH-
RADATES** (MITRADATES
İLE KARŞILASACAK OLAN
ORDUNUN KOMUTANLIĞINA
GETİRİLDİ.

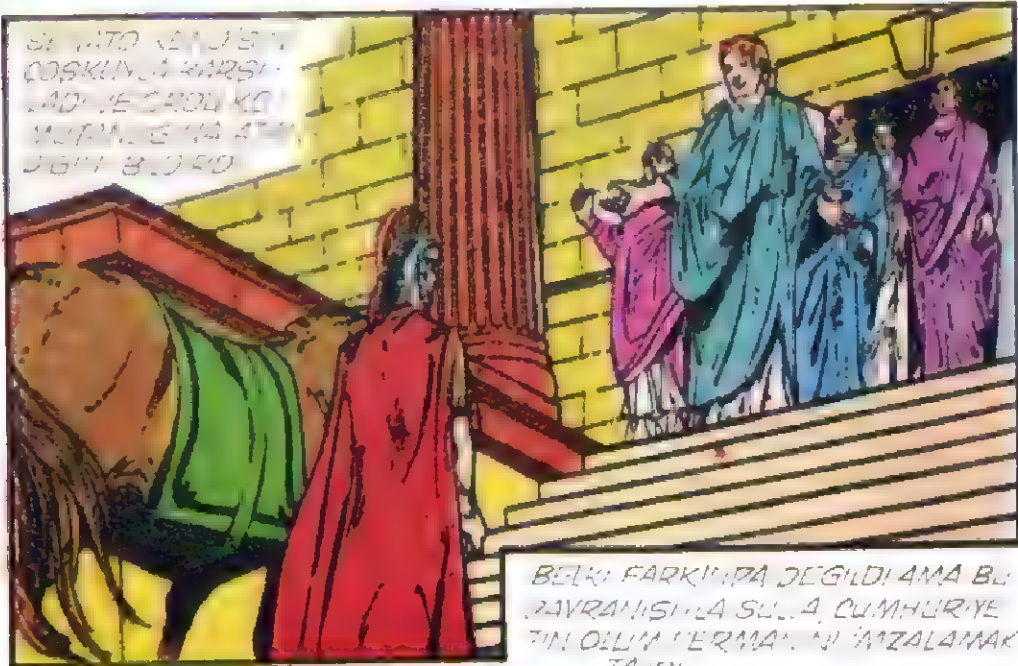

SULLA İTALYA'NIN İÇLERİN-
DE BİR ORDU TESKİL ETME
HAZIRLIKLARINDA BULUNDU-
ĞU SİRADA HALKÇI PARTİDE
BÜYÜK GÖREVİN MARIUS'A VE-
RİLMESİ YOLUNDA TEŞEB-
BİSLERDE BULUNUYORDU.

BU FARKIYE'LER HİÇER A...
 HİÇER A...
 HİÇER A...
 HİÇER A...

BU İKİ KİŞİ'Nİ
 COSKUN A KARSI-
 LAD VE ÇOKLU KO-
 NULAN GİTİ A...
 DÜĞÜ B...RO

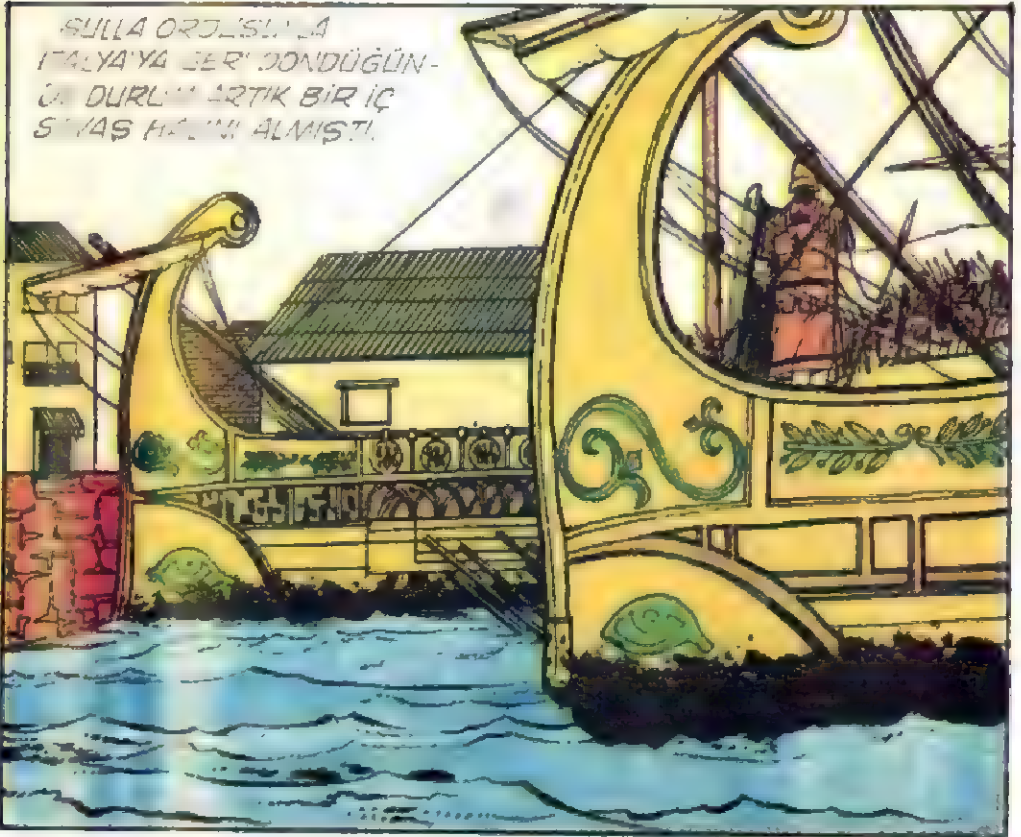

BELKİ FARKI'NDA DEĞİLDİ AMA BU
 ZAVRANISI'LA SULLA CUMHURİYE
 TİN OLU'YERMA'Nİ İZALANAK
 TAYDI

SULLA YUNANİSTAN VE KÜ-
CÜK ASYA'DA MİTHRATES
İLE SAVAŞIRKEN (M.Ö. 88-85)
HALKÇI PARTİ ROMA'DA İKTI-
DARI ELİNE GEÇİRDİ VE SOY-
LULARA KARŞI BİR KATLIAM
HAREKETİNE GİRİŞTİ.

SULLA ORJESİ'Nİ İTALYA'YA GERİ DONDÜĞÜN-
UN DURLUĞU ARTIK BİR İÇ
SİVİS HAREKATİ ALMIŞTI.

SULLA GÜNEYDE KARAYA ÇIKTI. ROMA'YA
GELEBİLMESİ İKİ YILINI ALMIŞ VE İÇ SAVAŞ
SIRASINDA 50.000'DEN FAZLA İNSAN
ÖLMÜŞTÜ.

MUZAFFER KOMUTAN
BİR DİKTATÖRLÜK KURARAK
KENDİSİNE
KARŞI ÇIKANLARI
SÜRGÜN VEYA
ÖLÜMLE CEZALANDIRDI
VE MALLARINA
EL KOYDU.

SOYLULARIN İKTİDARINI SAKLAMAK
TIRMAK AMACIYLA BİR DİZ REFORM
GERÇEKLEŞTİRDİ DAHA SONRA İKTİDAR
DARDAN ÇEKİLDİ VE M.O 75 DE OLDU.

LÜKE YENİDEN İÇ VE DIŞ
SORUNLARLA SARSILDI. İS-
PANYA VE ASYA'DA BULU-
NAN EYALETLER BASKAL
DIRDILAR. KORSANLIK YAYIL-
DI. İTALYA'DA YASAYAN KÖ-
LELER **SPARTAKUS** ADLI
BİR GLADYATÖRÜN KOMUTA-
SINDA AYAKLANDILAR.

BU FIRSATTAN YARARLANMAK
İSTEYEN GENERAL **POMPEIUS**,
İSPANYA'DAKİ İSYANA SON VERDİ
VE BURAYI ROMA'YA BAĞLADI.

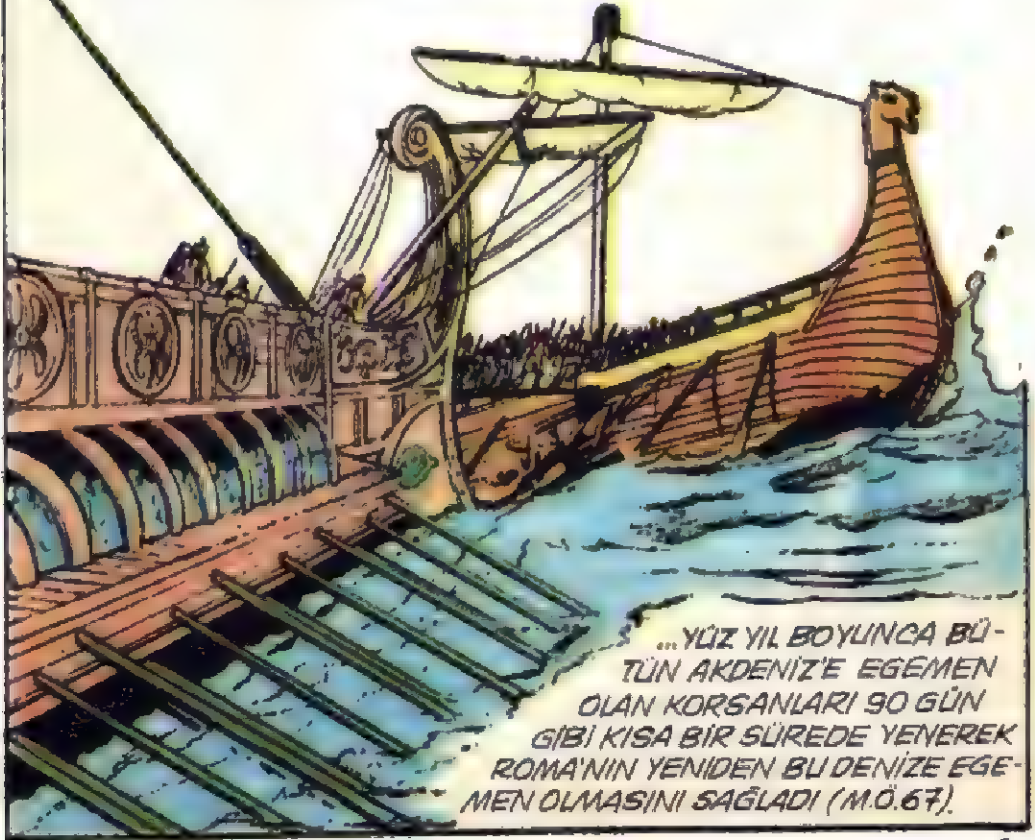

İTALYA YA GERİ DÖNÜŞÜNDE DE
SPARTAKUS'UN İSYANINI BASTIRDI.

HAHKCI PARTI
TARAFINDAN DESTEKLENN
POMPEIUS BUNDAN SONRA
ROMA'NIN ASKERI VE DENIZ
GUCUNUN BASINA GETIRILDI.

... ANADOLU'NUN GÜNEY SAHILLERINI KENDİLERINE ÜS
YAPIP YAKLAŞIK OLARAK...

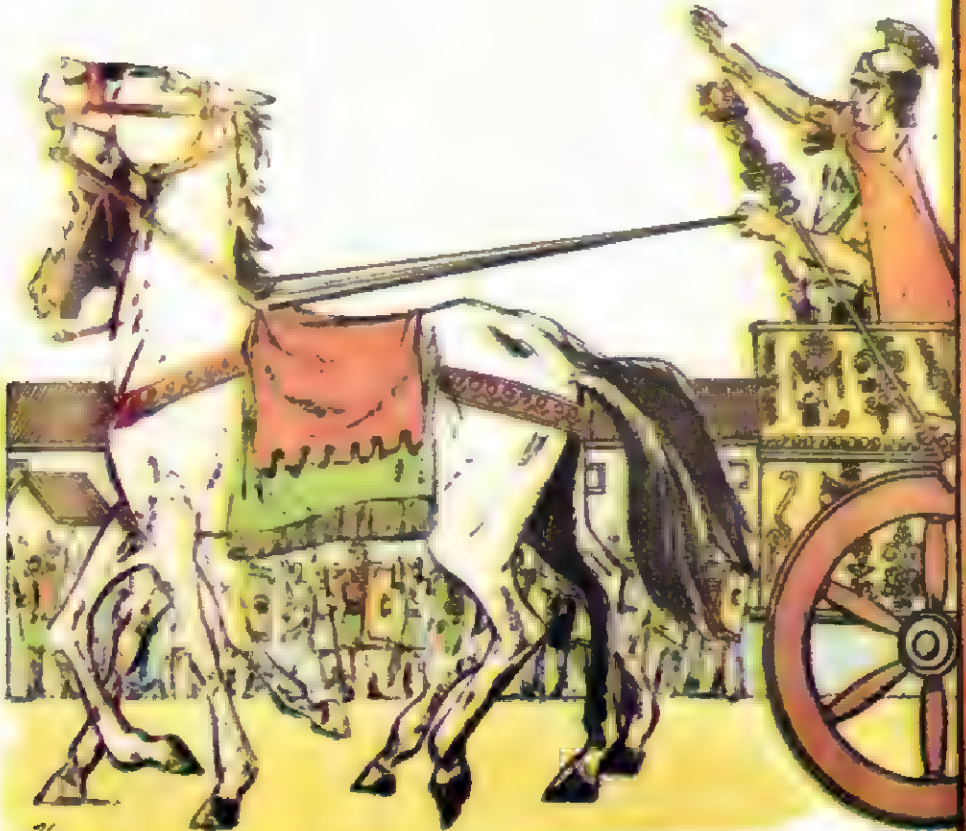

...YÜZ YIL BOYLINCA BÜ-
TÜN AKDENİZE EGEMEN
OLAN KORSANLARI 90 GÜN
GİBİ KISA BİR SÜREDE YENEREK
ROMA'NIN YENİDEN BU DENİZE EGE-
MEN OLMASINI SAĞLADI (M.O.67).

KÜÇÜK ASYA'DA YENİ BÜNALIMLARA SEBEP OLAN PERS
ASILLI PONTOS KRALI **VI. MİTHRADATES** ÜZERİNE BİR
SEFER DÜZENLEDİ (M.Ö. 66 - M.Ö. 63),

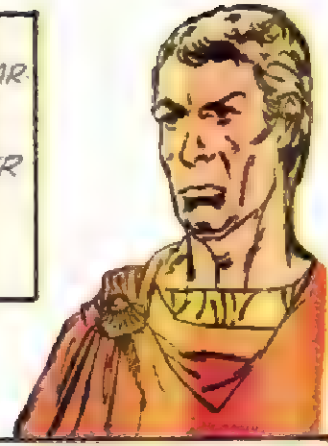

MİTHRADATES'İ YENDİ VE ROMA'NIN ASYA'DAKİ
TOPRAKLARINI GENİŞLETEREK BÜYÜK BİR SAN VE
SERVETLE GERİ DÖNDÜ (M.Ö. 61)...

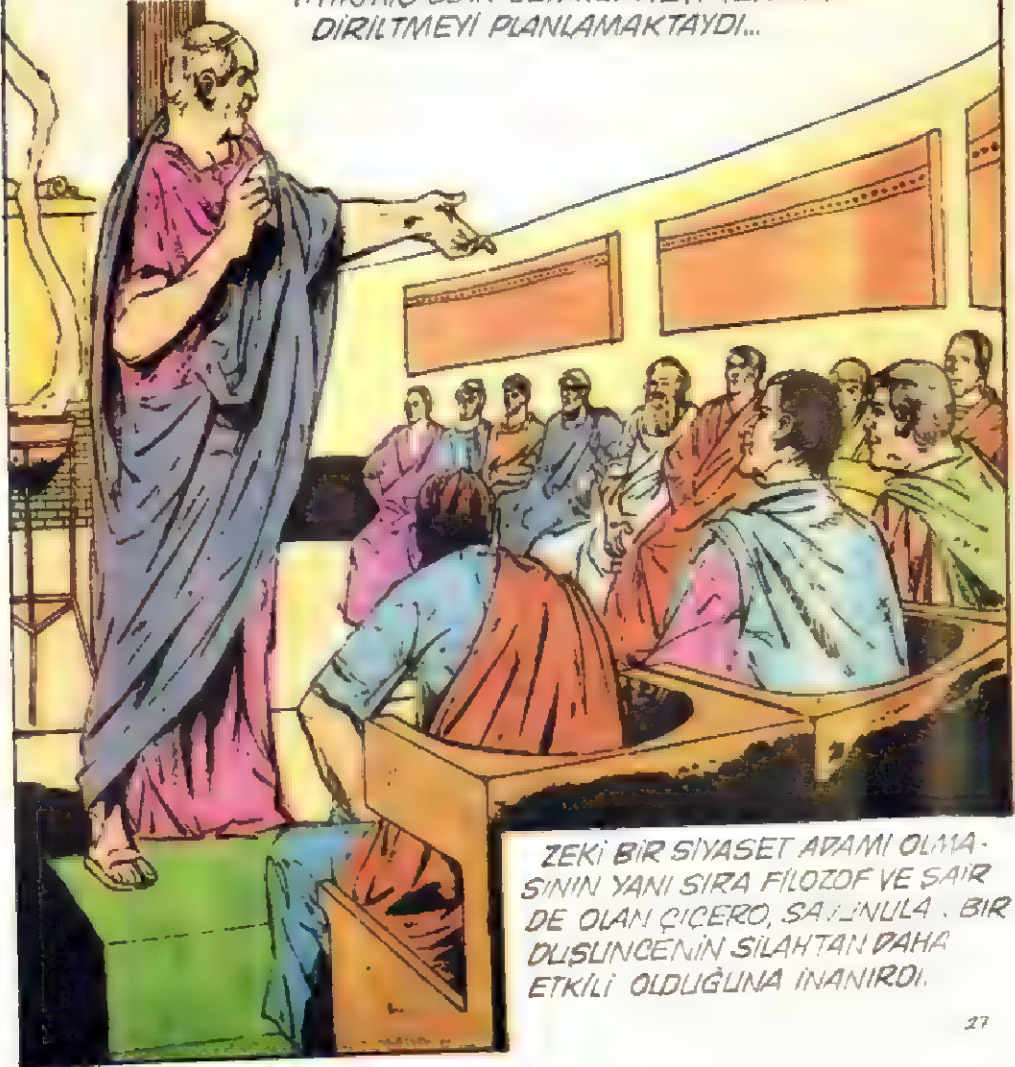

AYNI DÖNEMDE MAR-
CUS TULLIUS CİCERO (MAR-
KUS TULYUS ÇİCERO) VE
GAIUS JULIUS CAESAR
(JÜL SEZAR) ADLI KİŞİLER
SİYASİ ALANDA BÜYÜK
ONEM KAZANMIS DU-
RUMDAYDILAR...

MÖ. 63 YILINDA KONSÜL SECİLEN ÇİCERO
AYNI ZAMANDA İYİ BİR HATİPTİ..ESKİ GÜCÜNÜ
YİTİRMİŞ OLAN CUMHURİYETİ YENİDEN
DIRILTMEYİ PLANLAMAKTAYDI...

ZEKİ BİR SİYASET ADAMI OLMA-
SININ YANI SIRA FİLOZOF VE SAİR
DE OLAN ÇİCERO, SALTINULA , BİR
DÜŞÜNCENİN SİLAHTAN DAHA
ETKİLİ OLDUĞUNA İNANIYDI.

ROMA M.O. I YLENDİ. ÇEŞİT. S. KİS. EN-
TR. KILARA SAHNE O. DU. SOYILLAR, ATILAR
İ. PLEBİLER ARASINDA SÜREKLİ BİR
İKTİDAR KAVGASI BAŞLADI..

ORDU İSE ASKERİ GÜÇLÜ SA-
YESİNDE HER ZAMAN İÇİN İKTİ-
DARI ELE GEÇİREBİLECEK
GÜÇTEYDİ...

AYNI DÖNEMDE CİCERO'-
NUN ARZU ETTİĞİ GİBİ, DÜŞÜNCE,
KABA KUVETE EGEMEN OLDU...

Bİ KARİSİK DÖNEMDE DURUMDAN
EN ÇOK RAHATSIZ OLAN KESİM, HER
İKİ PARTİNİN DE SALDIRILARINA
HEDEF OLAN HALKTI...

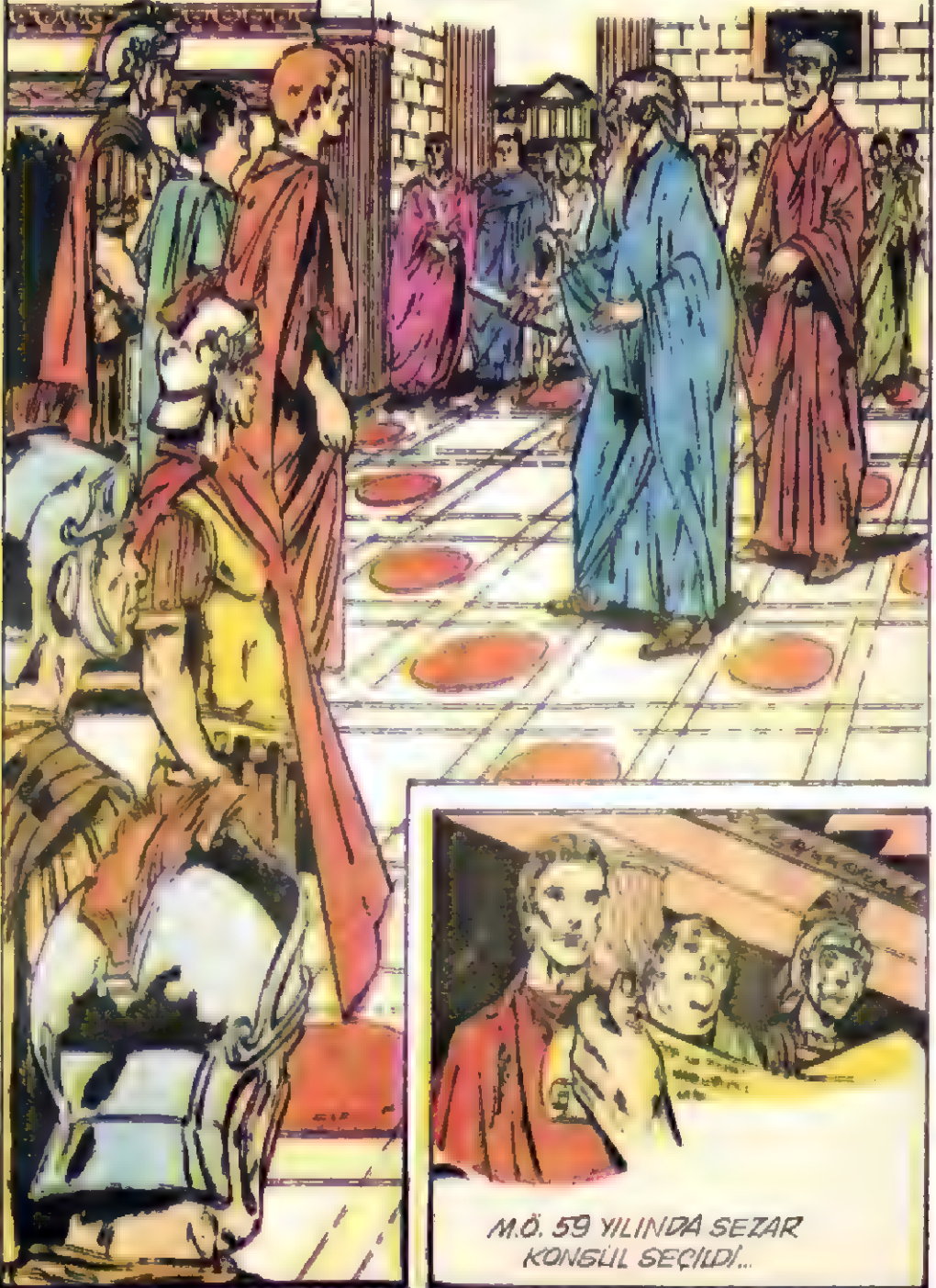
ROMA'NIN EN ZENGİN
ADAMLARINDAN BİRİ
OLAN **KRASSUS**, ATLI-
LAR SINIFI ÜZERİNDEKİ
BÜYÜK NÜFUSUNDAN
YARARLANARAK M.O. 70
YILINDA POMPEİUS İLE
BİRLİKTE KONSÜL
SEÇİLDİ...

SEZAR, POMPEİUS VE KRASSUS ARALARIN-
DA GİZLİ BİR ANLAŞMA İMZALAYARAK M.O.
60 YILINDA "I. TRİUMVİRLİĞİ" KURDULAR...

KRASSUS PARASI VE NÜFUZU, JÜL SEZAR
ŞEHRETİ VE SİYASİ TECRÜBESİ, POMPEIUS
İSE ASKERİ ALANDAKİ PRESTİTİ SAYESİN-
DEKİ ROMA'NIN SİYASİ YAŞAMINA HÂKİM
OLDULAR..

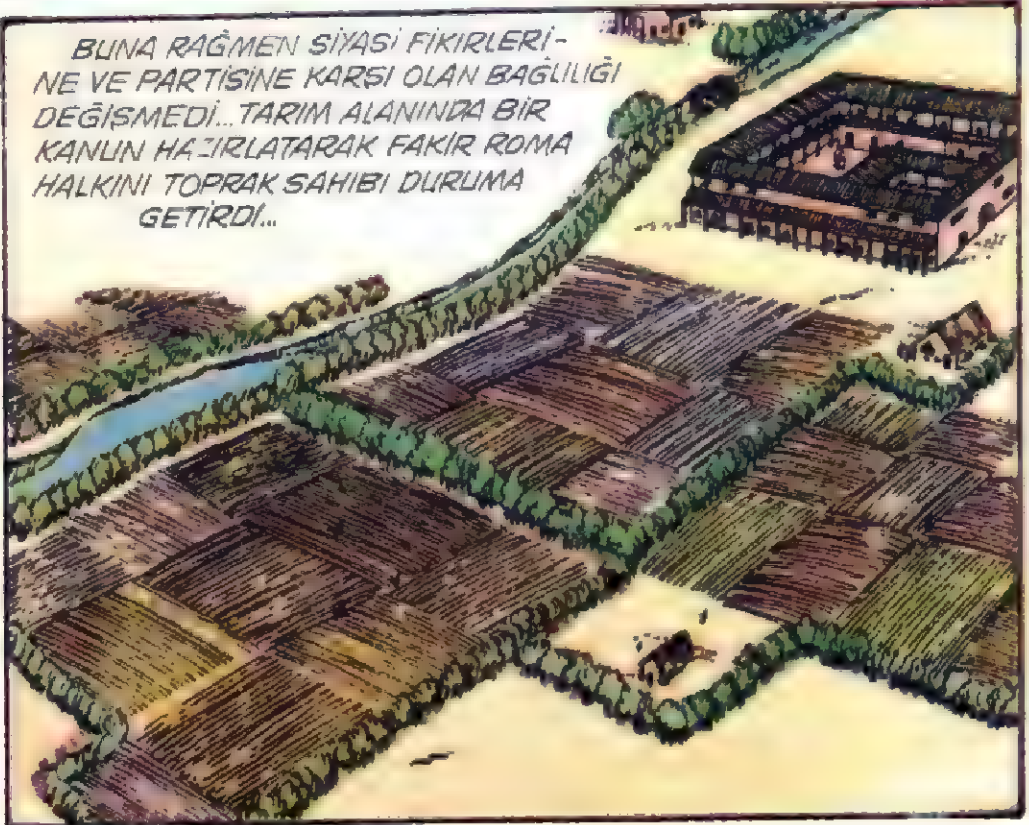

M.Ö. 59 YILINDA SEZAR
KONGÜL SEÇİLDİ..

POMPEIUS'UN ASKERLERİNE
TOPRAK DAĞITILMASINI, KRAS-
SUS'UN ATILAR SINIFININ İSE
PARA KAZANMALARINI SAĞ-
LADI...

BUNA RAĞMEN SİYASİ FİKİRLERİ-
NE VE PARTİSİNE KARŞI OLAN BAĞLILIĞI
DEĞİŞMEDİ... TARIM ALANINDA BİR
KANUN HAZIRLATARAK FAKİR ROMA
HALKINI TOPRAK SAHİBİ DURUMA
GETİRDİ...

KONSÜLLÜĞÜ SONA ERİNCE KENDİSİNİ Galya (Bugünkü Fransa) Yöneticiliğine tayin ettirdi.. Emrinde yaklaşık 4200 asker- den oluşan alay emniyetinde...

... Kilit noktalara kendi adamlarını yerleştirmeyi ve kızı Julia'yı siyasi bağ- ları güçlendirmek amacıyla Pompeius'la evlendirmeyi ihmal etmemisti..

HAYRANI OLDUĞU CİCERO'YU YANINA ALMAK İSTİYORDU. FAKAT YETKİLİLER İTİBARINI ZEDELE- YECEK ÖLÇÜYE VA- RAN BİR HAVA YA- RATINCA BU İSTE- ĞİNDEN VAZGEÇ- MEK ZORUNDA KAL- DI VE TEK BAŞINA ÜLKEDEN AYRILDI..

BU DÖNENDE GALLIALILAR
ARALARINDA SİYASİ BİR BİRLİK
BULUNMAYAN BAĞIMSIZ KABİLELER
HALİNDE YAŞARLAR VE HER FIRSAT
TA TOPRAK KONUSUNDA BİRBİRLE-
RİYLE ÇARPIŞIRLARDI...

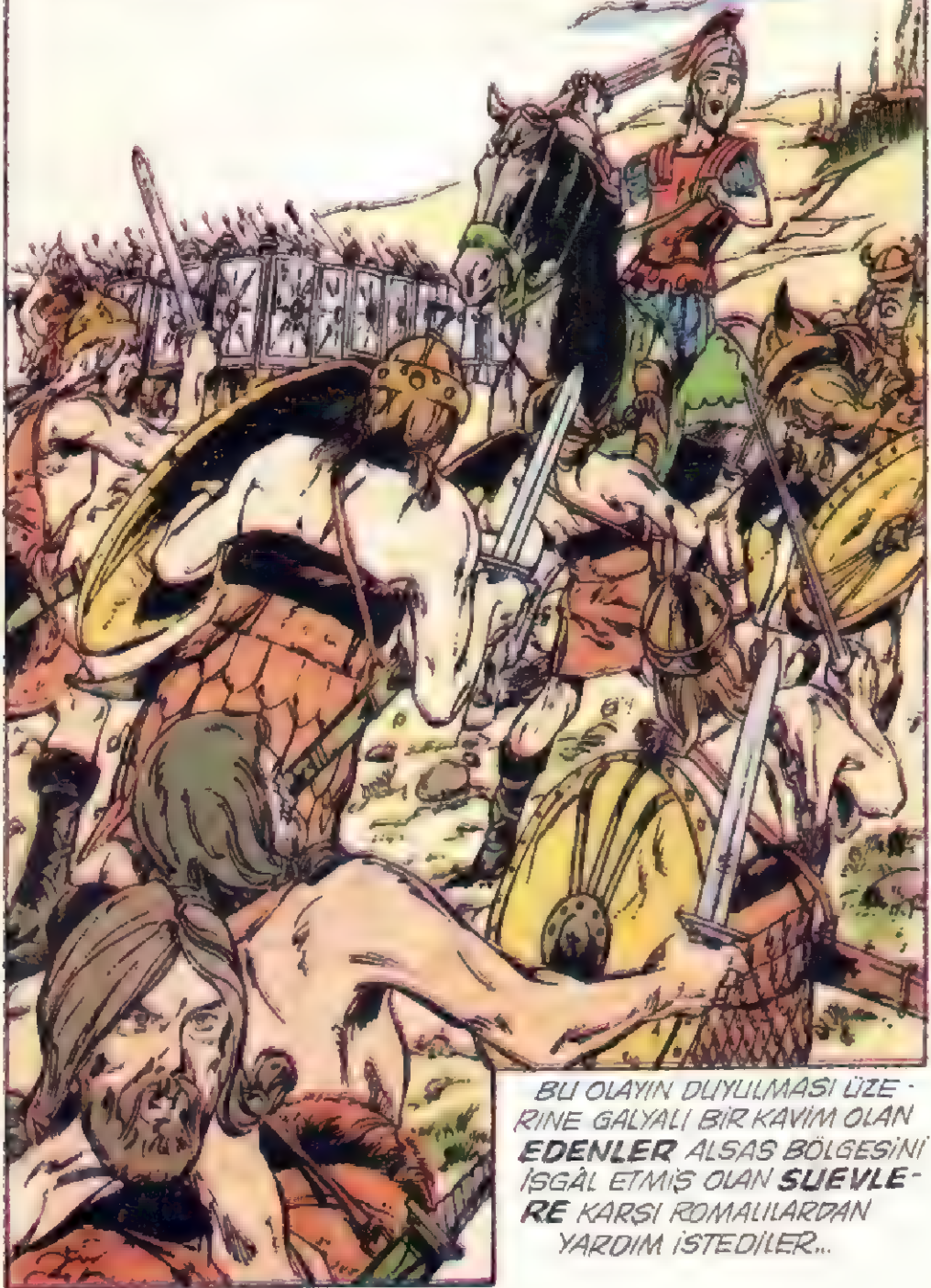

BÜTÜN GÜÇ RAHİPLERİN VE
TOPRAK SAHİBİ SOYLULARINDI..
VERİMLİ TOPRAKLARA SAHİP
OLMALARI YÜZÜNDEN...

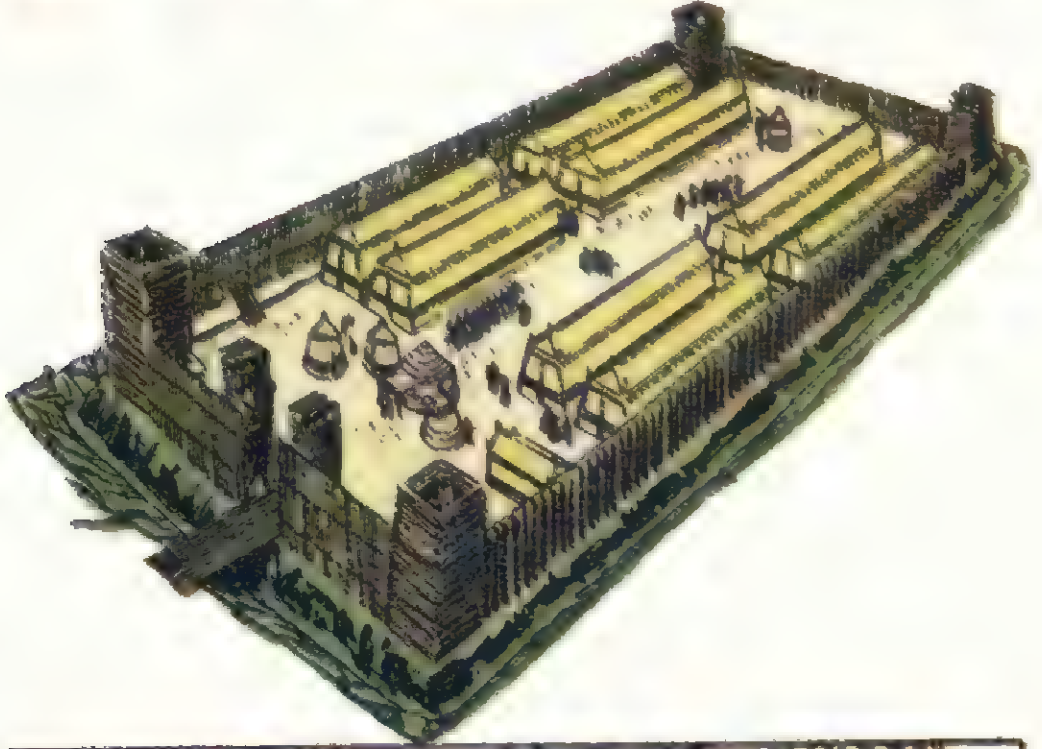
... KOMSULARI **HELVETLE-**
RİN (BUGÜNKÜ İSVİÇRE'Nİ!!
YERLİ HALKI) VE **GERMEN-**
LERİN (REN NEHRİNİN DO-
ĞUSUNDA YAŞAYAN) GÖZLERİ
SÜREKLİ ÜSTLERİNDEYDİ...

JÜL SEZAR'IN BÖLGEYE GELMESİNDEN
KISA BİR SÜRE SONRA HELVETLER GALYA
ÜZERİNE BİR AKIN BAŞLATTILAR.. GALYA'YI
SAVUNMAK ROMALI LEJYONERLERE DÜŞTÜ...

BU OLAYIN DUYULMASI ÜZE-
RİNE GALLYALI BİR KAVİM OLAN
EDENLER ALSAS BÖLGESİNİ
İSGÂL ETMİŞ OLAN **SUEVLE-**
RE KARŞI ROMALILARDAN
YARDIM İSTEDİLER...

ROMALILAR BU KEZ YENİDEN SAVAŞA GİREREK İS-
GALCILARI GERİ PÜSKÜRTTÜLER VE BOLGENİN HAKI
MIYETİ JÜL SEZAR'A GEÇTİ. LEJYONERLER SE'NE (SENE)
NEHRİNİN KIYISINA YERLEŞTİLER VE ROMA M.O 58
YILINDA EGEMENLİĞİNİ ORTA GALYA YA KADAR GE-
NİŞLETMİŞ OLDU...

BU DURUM JÜL SEZAR'IN DA İFADE ETTİĞİ GİBİ
GALYA'NIN EN SAVAŞCI KAVMI OLAN BELÇİKALILARI
HAREKETE GEÇİRDİ... BELÇİKALILAR BİR FEDERASYON
OLLUŞTURARAK 100.000 KİŞİLİK BİR ORDU KURDULAR..

ROMALI LEJYONERLER KÖ-
MLÜTLARININ EMRİ ÜZERİNE
BU GÜÇLÜ DÜŞMANA KARŞI
KENDİLERİNİ SAVUNMAK AMA-
CIYLA MUHKEM BİR KARARGÂH
KURULLAR...

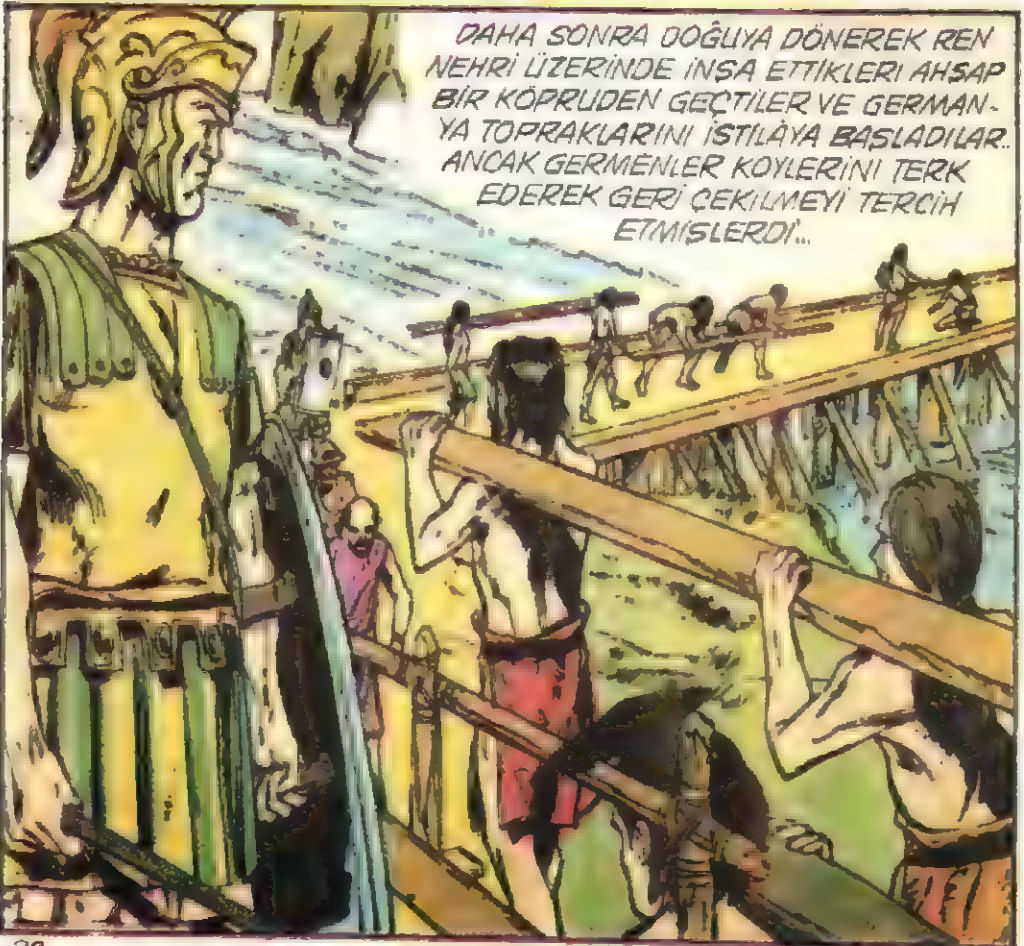

DÜŞMAN ORDUSU ÇEKİLME-
YE BAŞLAYINCA DA SAVAŞ DURU-
MUNA GEÇEREK FAHRETLİ
"LİGION" BÜYÜK KAMPINA
GİYE DÖNDÜLER.

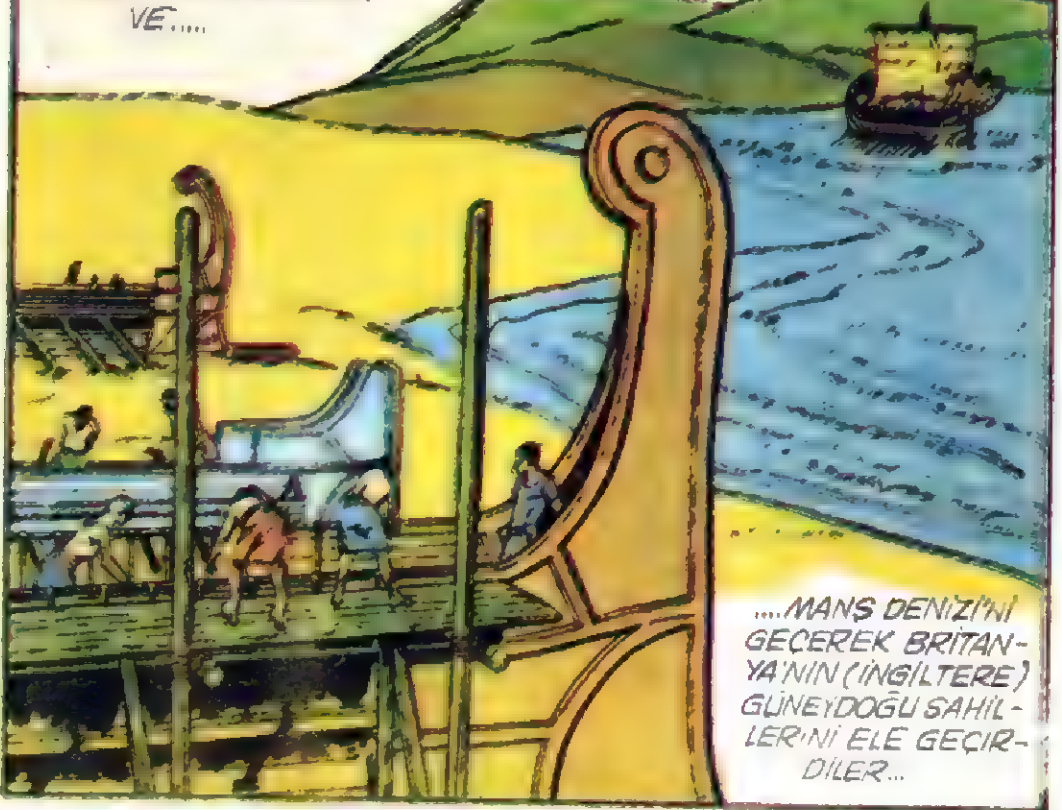
ROMA BÖYLELİKLE KUZAY Galya'yı da eline geçirdi... Buradan yola çıkan lejyonerler Atlas Okyanusu'na kadar ilerleyerek Normandiya ve Akıtanya'yı fethettiler... MÖ.56 yılında Galya'nın fethi tamamlandı..

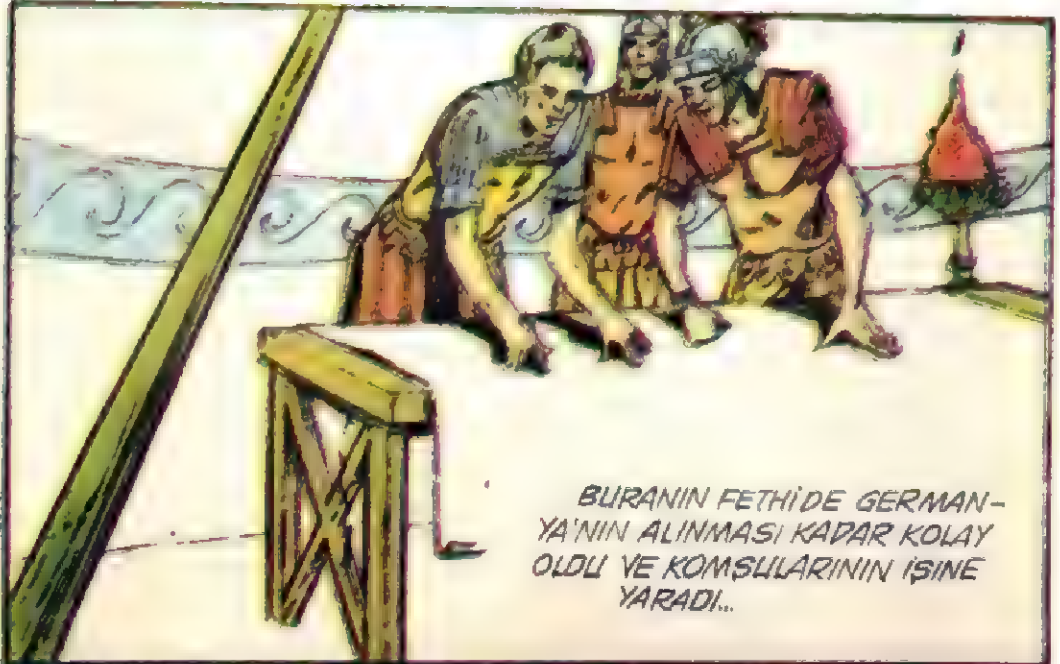
DAHA SONRA DOĞUYA DÖNEREK REN NEHRI ÜZERİNDE İNŞA ETTİKLERİ AHSAP BİR KÖPRÜDEN GEÇTİLER VE GERMAN- YA TOPRAKLARINI İSTİLÂYA BAŞLADILAR.. ANCAK GERMANLER KOYLERİNİ TERK EDEREK GERİ ÇEKİLMİYİ TERCİH ETMİŞLERDİ...

ROMALILAR GALYA'YA
DÖNÜSLERİNDE YENİ BİR
DONANMA KURDULAR
VE.....

....MANS DENİZİNİ
GEÇEREK BRİTAN-
YA'NIN (İNGİLTERE)
GÜNEYDOĞU SAHİL-
LERİNİ ELE GEÇİR-
DİLER...

BURANIN FETHİ'DE GERMAN-
YA'NIN ALINMASI KADAR KOLAY
OLDU VE KOMSULARININ İŞİNE
YARADI...

ANCAK SAVAS HENÜZ BİT-
MEMİŞTİ... ROMA BU KEZ GAL-
YA'NIN BAĞIMSIZLIĞINI SAVLU-
NAN ARVERN KABİLESİ ŞEFİ
VERCİNGETORİX'LE SAVAS-
MAK ZORUNDA KALDI...

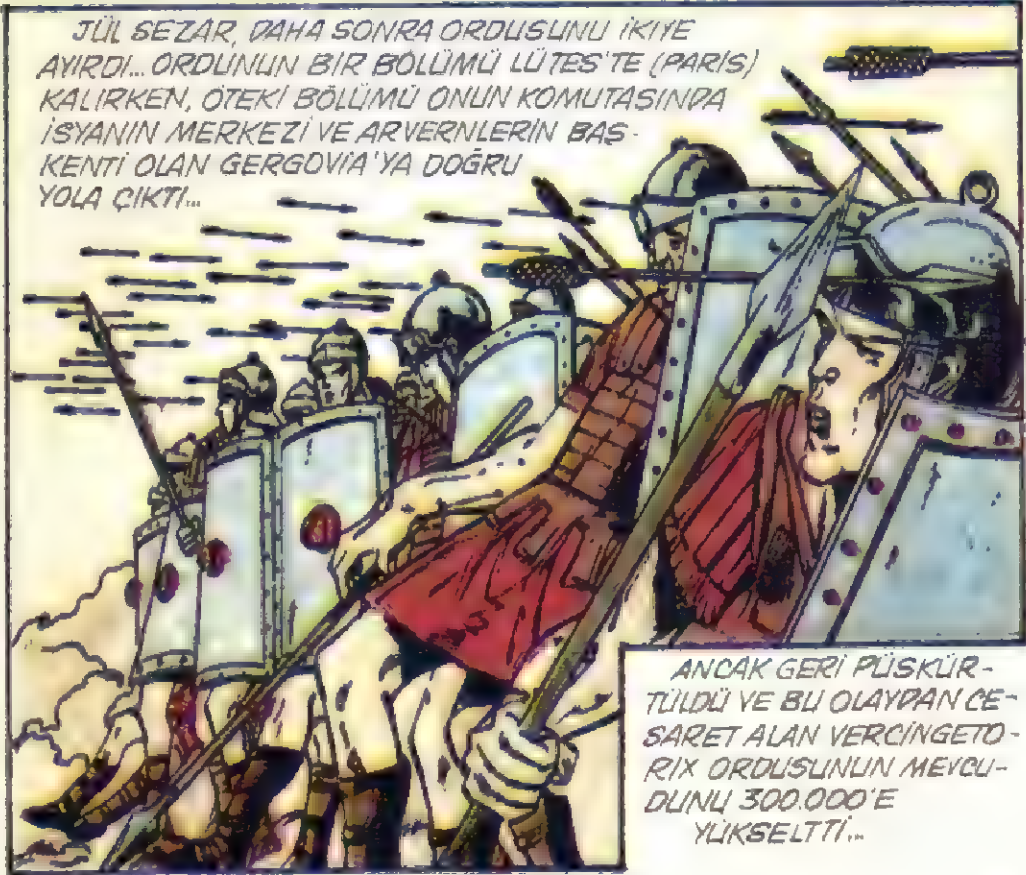

İSYANCILAR TARLALARI ATEŞE
VEREREK ROMA ORDUSUNU ZOR
DURUMDA BIRAKMAYI AMAÇLI-
YORLARDI... AVARICUM (AVARIKUM)
ŞEHİRİ HALKI VERCİNGETORİX'E
RİCADA BULUNARAK ŞEHİRLERİ-
NİN YAKILIP YIKILMASINI ÖNİEME-
YE ÇALIŞTI... BUNDA DA BAŞARILI
OLDU...

GALYA SEFINİN BU KARARI JÜL SEZAR'IN
SEHRİ ELE GEÇİRMESİNİ KOLAYLAŞTIRDI...
BİR AYLIK BİR KUSATMADAN SONRA
ALINAN ŞEHİRDE BİR KARARGÂH KU-
RULARAK YIYECEK VE SİLÂH İKMALİ
YAPILMAYA BAS-
LANDI...

JÜL SEZAR, DAHA SONRA ORDUSUNU İKİYE
AYIRDI... ORDUNUN BİR BÖLÜMÜ LÜTES'TE (PARİS)
KALIRKEN, ÖTEKİ BÖLÜMÜ ONUN KOMUTASINDA
İSYANIN MERKEZİ VE ARVERNLERİN BAS-
KENTİ OLAN GERGOVIA'YA DOĞRU
YOLA ÇIKTI...

ANCAK GERİ PÜSKÜR-
TÜLDÜ VE BU OLAYDAN CE-
SARET ALAN VERDINGETO-
RIX ORDUSUNUN MEVCU-
DUNLU 300.000'E
YÜKSELTİ...

BİLİNMEYEN BİR NEDENLE
ALESİA KALESİNE ÇEKİLEREK
YOLA ÇIKMIŞ BULUNAN TAKVİ-
YE KUVVETLERİNİ BEKLEME-
YE BAŞLADI...

JÜL SEZAR İSE HEMEN İSE
GİRİŞEREK BİRTAKIM ENGELLERİ
YARDIMIN GELMESİNİ ONLEMAYA ÇALIŞTI
AN'ACI, BU MUHKEM GALYA KALESİNİ
FETHETMEKTİ...

BU ARADA ÇEŞİTLİ KABİ-
LE ŞEFLERİ ARASINDA DA
ANLAŞMAZLIKLAR ÇIK-
MIŞ BULUNUYORDU...

GALYALILAR ROMA HATLARINI YARAMAYA-
ÇAKLARINI ANLADIKLARINDA TESLİM OLMAYA
KARAR VERDİLER... VERCINGETORIX, YENİLGİ-
NİN SORUMLULUĞUNU YÜKLENDİ VE....

...ADAMLARINDAN KENDİSİNİ
ÖLDÜRMELERİNİ İSTEDİ...BU İS-
TEĞİNİN REDDOLUNMASI ÜZE-
RİNE ATININ ÜZERİNDE, EN GÜZEL
ZIRHINI KUŞANMIŞ OLARAK JÜL SEZAR'
IN KARŞISINA GELDİ VE MIĞFERİYLE KALKI-
NINI ONUN AYAKLARI DİBİNE BIRAKARAK TESLİM
OLDUĞUNU BELİRTTİ...

HER ROMALI ASKER SAVAŞ GANİMETİ OLARAK DÜKESİNE BERABERİNDE BİR GALYALI ESİR GÖTÜRME HAKKINA SAHIPTI. GALYALININ BÜTÜN ŞEHİRLERİ ROMA'NIN EĞEMENLİĞİNE GİRDİ...

KAZANDIĞI ZAFERLER KISA ZAMANDA BÜTÜN ROMA'DA DÜYÜLDÜ. BU DURUM İTİBARINI ARTIRMIS VE POLİTİK GELECEĞİNİ SAĞLAMLAŞTIRMISTI...

BUNA RAĞMEN ROMALI İDARİTİLER KENDİSİNİ PEK TUTMUYERLARDI. POMPEYUS'UN EŞİ OLAN KIZI JULIA OLMUŞTU. ÖZEL MA-KAMLARDA İRTİK DOSTLARI BULUNMAMAK-TAYMI. KRASSUS DA SURİYE'DE PARTLARA KARŞI YAPTIĞI SAVASTA... 53. HAYATINI KAYBETMİŞTİ.

ROMA SENATOSU İSE RAKİPLERİ OLAN HALK PARTİSİNE YAKINLIĞINDAN DOLA-YI KENDİSİNDEN ÇEKİNMEKTEYDİ...

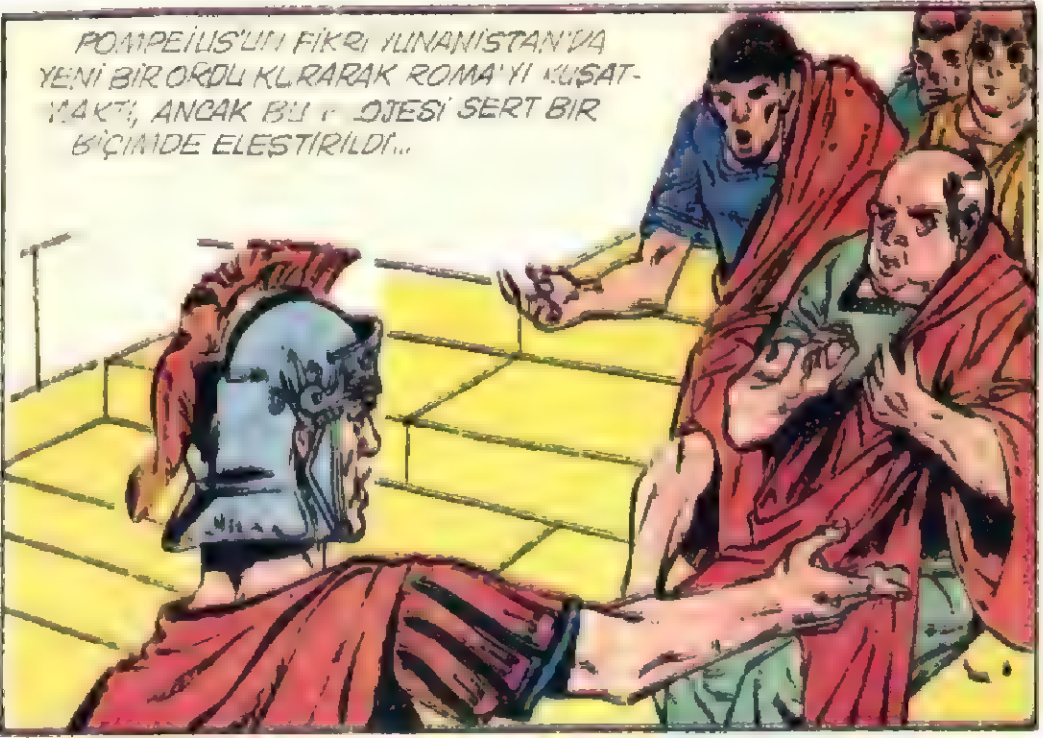
SENATORLLR, KA-NUNLARA AYKIRI OLA-RAK KENDİ TARAFLARINA GEÇMİŞ BULLİNİ, POM-PEYUS'U TEK YETKİLİ KONSÜL İLAN ETİLER VE KENDİSİNE BİRÇOK HAK LAR TA'HİDILAR..

DAHA SONRA SENATO JUL SEZARA ORDUSUNU TEK-
HIS ETİMESİNİ VE ROMA'YA GERİ DÖNMESİNİ EMRETTİ.
BU EMİRİ DİNLEMİYEN SEZAR ORDUSUYLA BİRLİKTE
RUBİCC (RUBIKO) NEHRİNİ ASTI VE ROMA ÜZERİNE
YÜRLÜDÜ ..

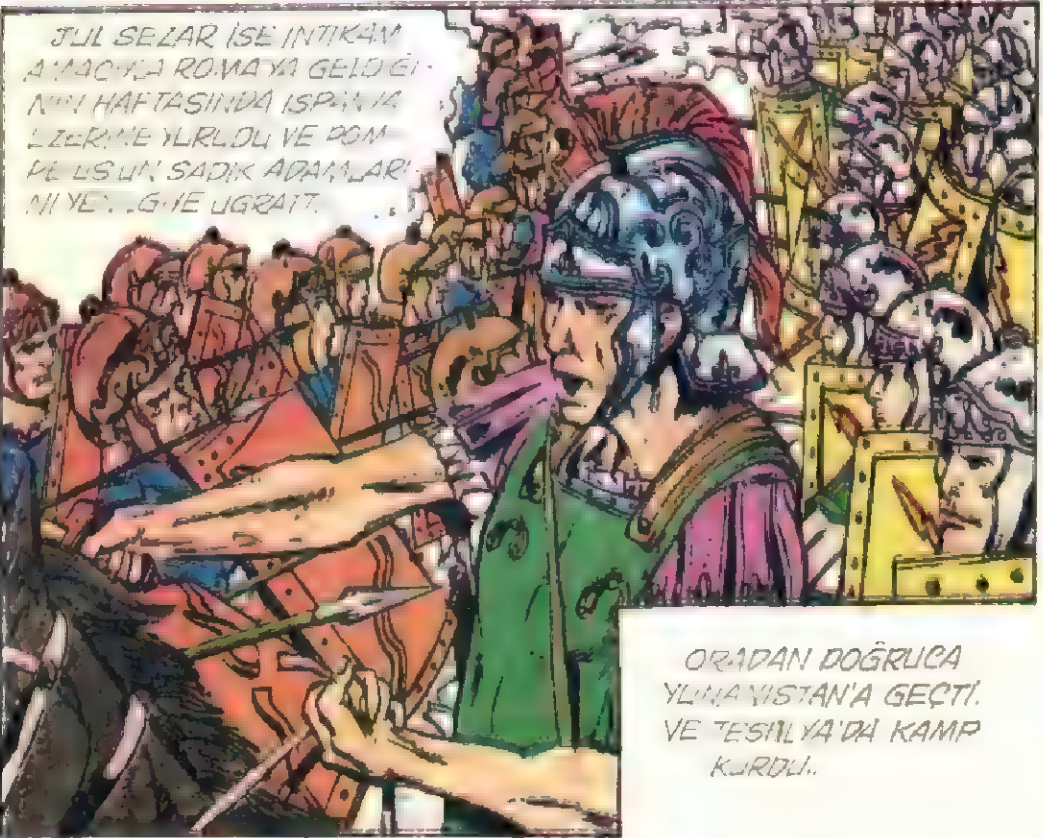

ASLINDA HER ŞEY KENDİSİNDEN YANAY-
DI.. BAŞKENTTE BÜYÜK BİR İTİBARI VARDI...
ONUN ROMA'YA DOĞRU GELDİĞİNİ HABER ALAN
POMPEIUS VE ÇOK SAYIDA SOYLU MAKEDONYA
YA GERİ ÇEKİLEREK 200 KİŞİLİK BİR SENATO
OLUŞTURDULAR...

POMPEİUS'UN FIKRI YUNANİSTAN'DA
YENİ BİR ORDU KURARAK ROMA'YI KÜŞAT-
TI. YAKTI, ANCAK BU FİJİJESİ SERT BİR
BİÇİMDE ELESTİRİLDİ...

JUL SEZAR İSE İNTİKAM
AMACIYLA ROMAYA GELOĞE-
NİN HAFTASINDA İSPANYA
ÜZERİNE YÜRÜLDÜ VE POM-
PEİUS'UN SADIK ADAMLARINI
YERİNE GÖRE UGRATTI.

ORADAN DOĞRUCA
YUNANİSTAN'A GEÇTİ.
VE TESİLYA'DA KAMP
KURDU.

SENATONUN BASKISI SONUÇU POMPEIUS SAVASMAK ZORUNDA KALDI, ANCAK SONUÇTAN PEK UMUTLU DEĞİLDİ. NİTEKİM TESA.YA'YA, FARSALOS'TA (PHARSALOS) MÖ. 48'DE MEYDANA GELEN SAVASTA YENİLDİ, ASKERLERİNİN YARISI OLDU, YARISI ESİR EDİLDİ...

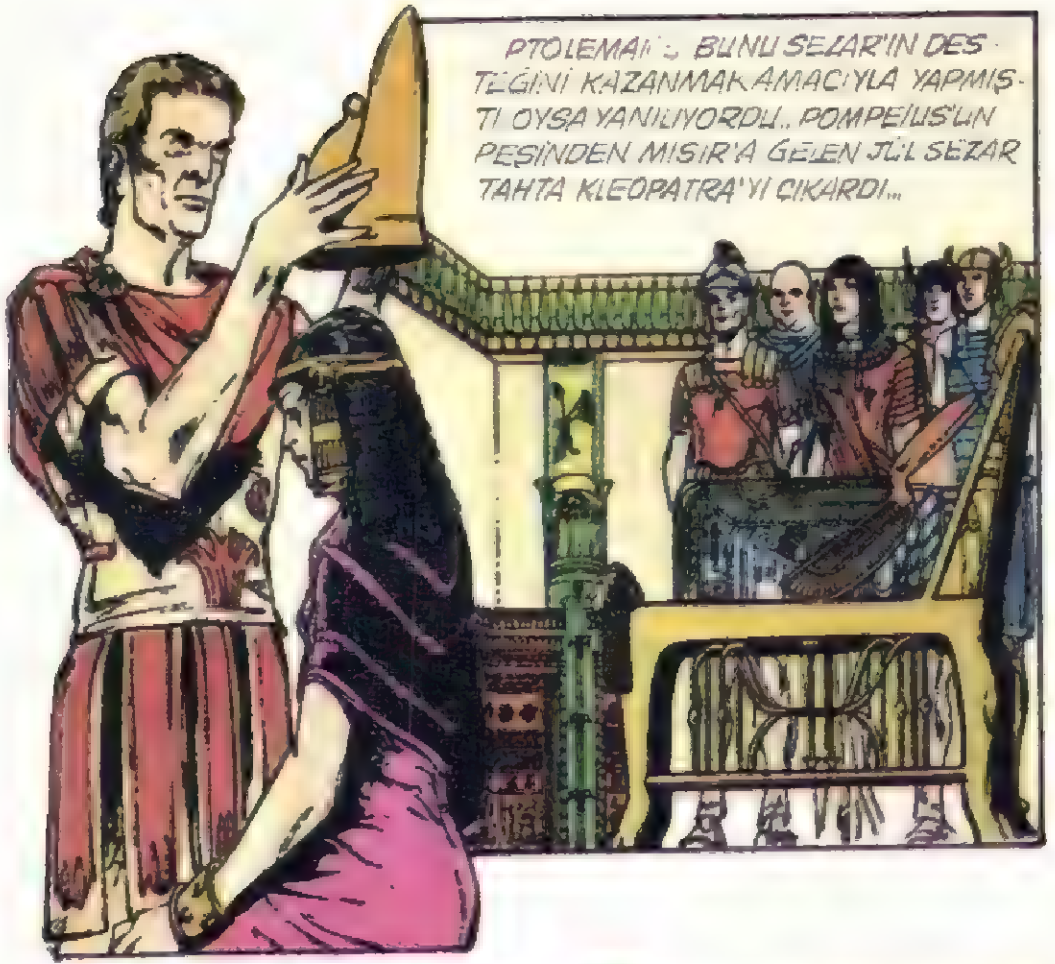

SAVASI YITIRMİŞ OLAN POMPEIUS ÇAREYİ MİSİR'A GİTMekte BULDU...

O TARİHLERDE M.S'İR 17 YAŞINDAKİ **VII. KLEOPATRA** İLE ÜVEY KARDEŞİ **XIV. PTOLEMAİOS** ARASINDAKİ TAHT KAVGALARININ SAHNE OLMAKTAYDI.. POMPEIUS GEMİDEN İNDİĞİNDE PTOLEMAİOS'UN ADAMLARI TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜ.

PTOLEMAİS, BUNU SEZAR'IN DES-
TEĞİNİ KAZANMAK AMACIYLA YAPMIŞ-
TI OYSA YANILIYORDU.. POMPELİS'ÜN
PEŞİNDEN MİSİR'A GELEN JÜL SEZAR
TAHTA KLEOPATRA'YI ÇIKARDI...

SARAYIN, FIRAYU-
NUN VE GÜZEL KRA-
LİCENİN CAZİBESİNE
KAPILARAK AYLARCA
MİSİR'DA KALMAYA
DEVAM ETTİ...

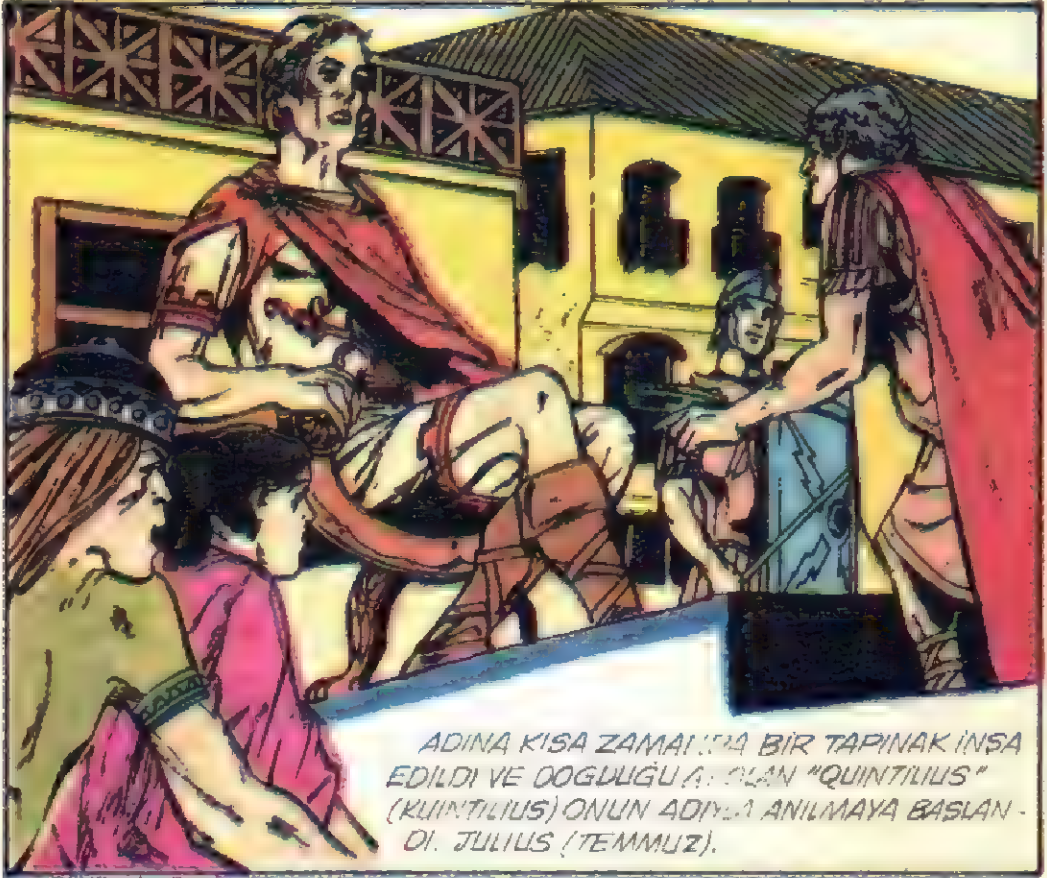
DAHA SONRA BURADA ÇOK SAYI
DA LEJYONER BIRAKARAK KÜÇÜK
ASYA'YA GECTİ VE "GELDİM, GÖR-
DÜM, YENDİM" (VENI, VIDI, VICI)
KELİMELEKİYLE "...DE ETTİĞİ" GİBİ
ÇOK KISA BİR SÜREDE BAĞIMSIZ-
LIĞINI İLAN ETMİŞ OLAN VI. MITH-
RAZATES'İN OĞLU FARNAKES'İ
MÖ 47'DE ZELA'DA (ZİLE).....

"...YENİLGİYE UĞRATTI... AFRIKA'YA
UZANARAK THAPSUS'TA (KARTACA
HARABELERİNİN YAKININDA) POM-
PEIUS'UN BİR BAŞKA ORDUSUNU
SAF DIŞI BIRAKTI..."

BU ARADA İSPANYA'YA KADAR GİDEREK POMPEIUS'UN OĞLUNUN
KOMUTASINDAKİ BİRLİKLERLE DE ÇARPISMAK ZORUNDA KALDI.. MÖ.
45 YILINDA MÜNDA'DA KAZANILAN ZAFER İÇ SAVASIN DA SONU OLDU...

ROMA'YA DÖNEN SEZAR BÜYÜK BİR CÖŞKÜYLÄ KARŞILANDI..KEN
DISİNE HAYATININ SONUNA KADAR "IMPERIUM"OLMA YETKİSİ VERİL-
Dİ.. BU DA JÜL SEZAR'IN İMPARATOR OLMASI DEMEKTİ.. SENATODA
ALTINDAN BİR KOLTUKTA OTURUR, KIRMIZI BİR ELBİSE (TOGA) GİYER
VE BASINA DEFNE DALLARINDAN BİR TAÇ TAKARDI...

ADINA KISA ZAMANDA BİR TAPINAK İNSA
EDİLDİ VE DOĞULUĞU ANILAN "QUINTILIUS"
(KUINTILIUS) ONUN ADIYLA ANILMAYA BAŞLAN-
DI. JULIUS (TEMMUZ).

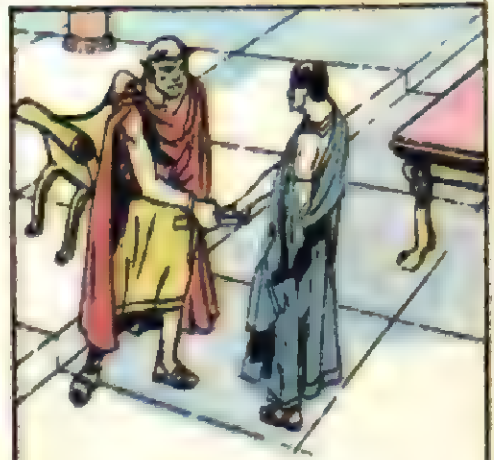
SEZAR BÜTÜN
BÜLİ: "SAMA RAG
MEV KONSUL
MARCUS ANTONI-
US'UN (MARKUS
ANTONIUS) BASINA
TAKMAYI TEKLİF
ETTİĞİ TAÇ, CUM-
HURİYET YANLICI,
OLDUĞUNU BE-
LİRTMEK DÜŞÜNCE
SİYLE REDDETME/S
BULUNUYORDU..

KÖLELİĞİN YAYILMASINI VE İSSİZLİĞİ ÖNLE-
MEK AMACIYLA HÜR VATANDAŞ-
LARIN DA İŞÇİ OLARAK
ÇALIŞTIRILMALARI USU-
LLİNÜ GETİRDİ...

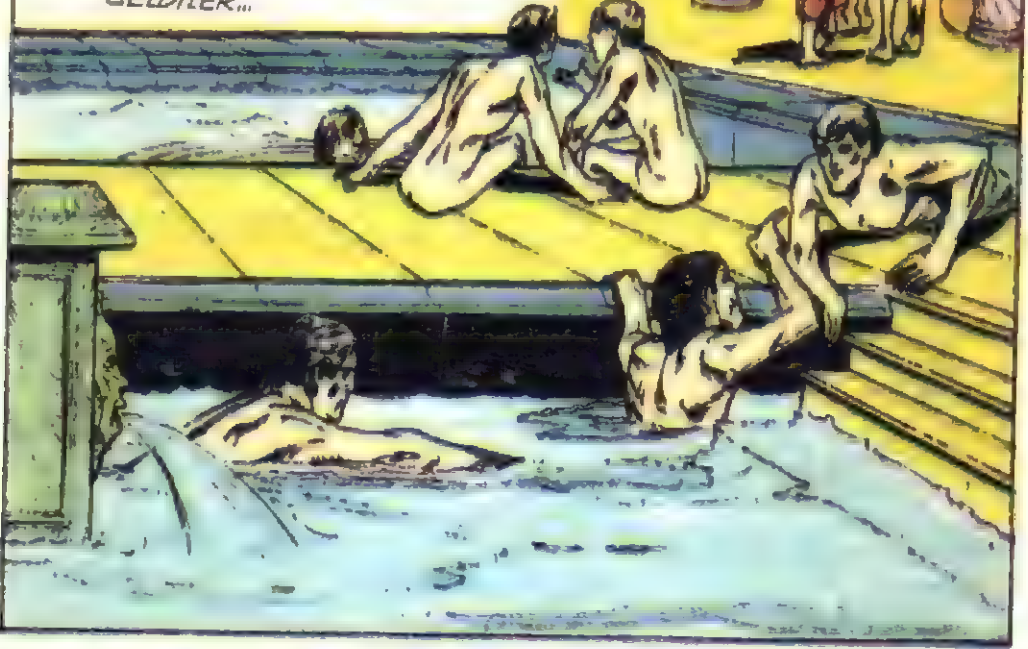

VERGİ TOPLAMAKLA GÖREVLİ
OLAN VE ÖZELLİKLE TAŞRA EYA-
LETLERİNDE ÇEŞİTLİ YOLSUZLUK-
LARDA BULUNAN VERGİ MÜLTE-
ZİMLERİNİN YERİNİ KISA SÜREDE
DEVLET TARAFINDAN ATANAN
GÖREVLİLER ALDI...

BİRÇOK GALYALIYA VE EYALET-
LERDE YAŞAYAN KİŞİYE VATAN-
DASLIK HAKKI TANIDI. BU İNSAN-
LAR DA ARTIK ÇEŞİTLİ DEVLET
KADEMELERİNDE İDARİ GÖREV
ALABİLİYORLARDI.

SEZAR DEVRİNDE UYGULANAN
POLİTİKADAN SOYLU KESİM BÜYÜK
RAHATSIZLIK DUYUYORMUYDU..SOYLU-
LARIN ÇOĞU İMTİYAZLARINI YENİDEN
ELE GEÇİRMEK İÇİN UĞRASAN
ZORLU BİRER RAKİP HALİNE
GELDİLER...

KATON (MARCUS PORCIUS
CATO) VE CİCERO GİBİ LİST DÜ-
ZEYDEKİ ROMALILAR İSE BU
POLİTİKANIN CUMHURİYET RE-
JİMİNİ YIKARAK YENİDEN MO-
NARSİYE YOL AÇACAĞI GÖRÜ-
ŞÜNÜ SAVUNUYORMUYDILAR...

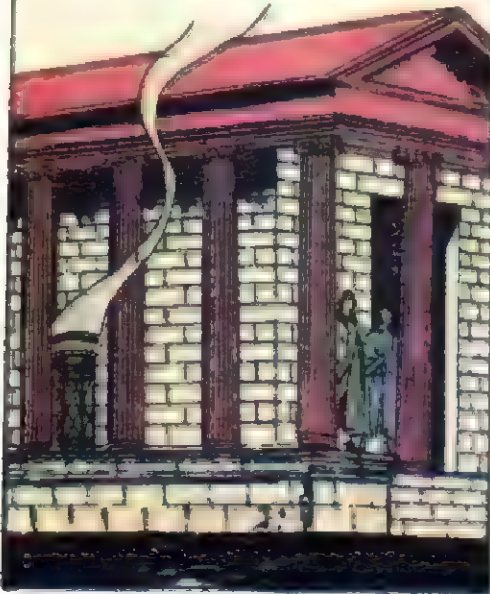

HALK ARASINDA SEZAR'IN
KLEOPATRA'YLA EVLENECEĞİ
VE ROMA'NIN İMPARATORLU-
ĞUN BASKINTI OLMaktan
ÇIKACAĞI SÖYLENTİSİ DİNAS-
MAYA BAŞLADI...

SEZAR'IN VAKTIYLE BÜYÜK
İSKENDER'İN YAPTIĞI GİBİ,
DOĞU'NUN GERİ KALAN BÖLÜ-
MÜNÜ FETHETMEK AMACIYLA
SEFER HAZIRLIKLARINA GİRİŞ
MESİ VE...

... KEHANETLER DE BÜİ SÖYLEN-
TİYİ DOĞRULAR NİTELİKTEYDİ...
SUKAST İÇİN EN UYGUN ZA-
MANDI...

... SEZAR'IN YAKIN DOSTU, AYNI
ZAMANDA ATEŞLİ BİR CUMHURİ-
YET TARAFTARI OLAN **BRUTUS**
DA AYNI SEKİLE DÜŞÜNMEK-
TEYDİ...

DOSTLARINDAN BİRİ SEZAR'A
SENATONUN TOPLANDIĞI 15 MART
TARİHLİ GÜN İHTİYATLI DAVRANMA
SINI SOYLEMİS...

...KARISI CALPURNIA (KALPUR-
NIA) İSE 15 MART'TAN BİR ÖN-
CEKİ GÜNÜN GEÇESİ SUİKAST
KONUSUYLA İLGİLİ KÖTÜ BİR
RÜYA GÖRMÜSTÜ...

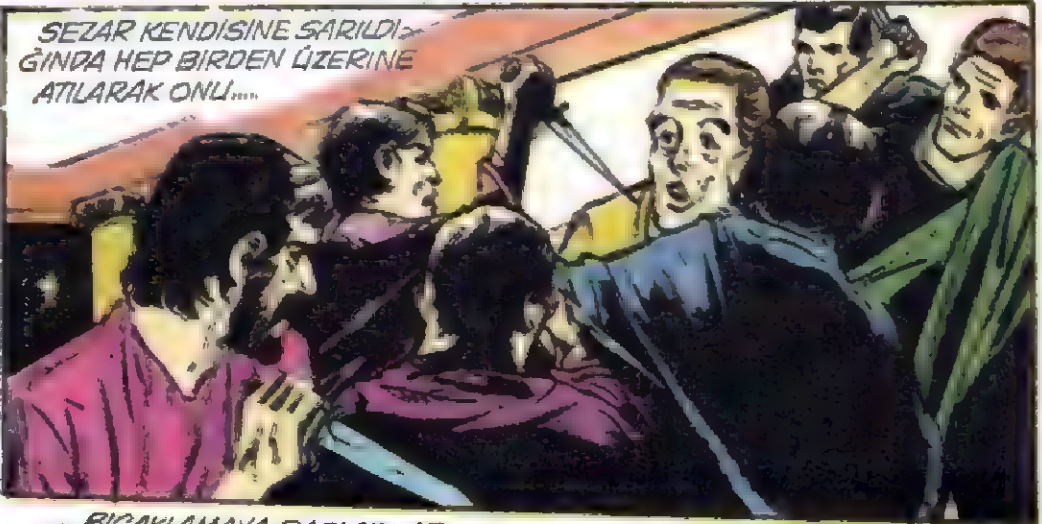

AMA SEZAR, BÜTÜN BU UYA-
RILARA OMUZ SILKMEKLE
YETİNDİ...

SABAH TAMI SENATOYA Gİ-ER-
KEN BİR SENATÖR SÜRGÜNDEKİ
KARDESİNİN AFFEDİLMESİNİ RICA
ETMEK ÜZERE YANINA YAKLAŞTI..

SEZAR KENDİSİNE SARILDI-
ĞINDA HEP BİRDEN ÜZERİNE
ATILARAK ONU....

...BİCAKLAMAYA BAŞLADILAR. EFSANELER SEZAR'IN SUİKASTÇILAR
ARASINDA YAKIN DOSTU BRÜTUS'U GÖREREK "SEN DE Mİ BRÜTUS?"
DEDİĞİNİ YAZARLAR. SEZAR M.Ö. 44 YILINDA, 56 YAŞINDA ÖLDÜ...

CENAZES'NE BÜYÜK BİR KALABALIK
EŞLIK ETTİ.. TÖRENDEN SONRA HALK
SLIKASTÇILARI ARAMAYA BAŞLADI,
FAKAT ONLAR ÇOKTAN ROMA'DAN
AYRILMISLARDI...

ÜLKE BİR SÜRE KONSÜL DU-
RUMUNDA OLAN MARCUS ANTO-
NIUS VE SEZAR'IN SLİVARİLERİNİN
KOMUTANI LEPIDUS TARAFINDAN
İDARE EDİLDİ...

DOĞU SEFERİ İÇİN YUNA-
NİSTAN'DA BULLUNAN OCTA-
VIANUS KISA BİR SÜRE SON-
RA İKTİDARA ORTAK OLMAKTA
GECİKMEDİ...

OCTAVIANUS, JÜL SEZAR'IN ÇOK SAYIDA ASKERİNİN DESTEĞİNDE MARCUS ANTONIUS VE LEPIDUS İLE "II. TRIUMVIRLIĞI" KURDU. BÜ, İLKİ GİBİ GİZLİ BİR ANLAŞMA OLMAYIP HALK MECLİSİ TARAFINDAN DA ONAYLANMIŞTI..

"MÖ 43 YILINDA İDAREYİ ELE ALDI. II. TRIUMVIRLIK TARAFINDAN UYGULANAN BASKI REJİMİ SİRASINDA 200'DEN FAZLA SİLÂH TÖRE ATILAR SINIFINDAN 2.500'DEN FAZLA İNSAN ÖLDÜRÜLDÜ. ÖLDÜRÜLENLER ARASINDA MARCUS ANTONIUS'UN EZELİ RAKİBİ ÇİÇERO DA VARDI."

SERT POLİTİKASI SAYESİNDE İÇ
BARİSİ SAĞLAYAN MARCUS ANTONIUS
VE OCTAVIANUS YULANİSTAN'A
GEÇERLEK BRUTUS VE KASSIUS
KOMUTASINDAKİ ORDUYU
PHILIPPO'DE (FİLİPPİ) M.Ö. 42
YILINDA YENDİLER...

BRUTUS VE KASSIUS İNHALETTİ. OYSA Kİ İL ÖNCE JUL SEZAR'IN
ÖLÜMÜNÜN CUMHURİYETİ DİRTECEĞİNE İNANMIYORLARDI. FİLİPPİ'DEKİ
ZAFERDEN SONRA CUMHURİYETİ GÖLGESİ BİLE KALMADI... MARCUS
ANTONIUS'A OCTAVIANUS'U ARTIK YENİ BİR DÖNEM BEKLİYORDU.

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

M.Ö.133

Tiberius Gracchus (Grakus) pleb tribunu's'u seçildi. Onun önderliğinde bir tarım reformu başlatılarak devlete ait araziler fakir halka dağıtıldı. Soyluların yaratmış olduğu bir kargaşalık sırasında Tiberius katledildi.

M.Ö.123

Bu kez pleb tribunu's'luğuna Tiberius'un kardeşı Gaius seçildi. Atılların desteğini sağlayarak tarım reformu çalışmalarını sürdürdü. Faaliyetleri Senato tarafından kanuna aykırı bulunarak engellenmek istendi ve M.Ö.121 yılında kölesi tarafından öldürüldü.

M.Ö.110

İdare, halkın ısrarlı baskısı karşısında Numidya kralı Jugurtha'ya (Jugurta) savaş ilan etmek zorunda kaldı. Bu savaşın en önemli kişisi, askeri alanda üstün bir yeteneğe sahip olan Gaius Marius'tu.

M. Ö. 107

Halk Partisi desteğinde konsül seçilen Marius savaşın M.Ö. 105 yılında Romalıların zaferiyle sona ermesinde etkili oldu.

M. Ö. 102

Dördüncü kez konsül seçilerek Galya'yı istila eden Germen kavimlerinden Teutonlarla Kimberler üzerine bir sefer düzenledi. Önce M.Ö. 102'de Teutonları, daha sonra M.Ö. 101'de Kimberleri yendi.

M. Ö. 91

İtalya'da yaşayan halkın Roma vatandaşlık haklarından yararlanmak istemeleri ile başlayan ayaklanmalar "Sosyal Savaş" adıyla anılan karışıklıkların çıkmasına yol açtı. Marius'un dışında bir başka general Lucius Cornellius Sulla (Lukiyus Kornelyus Sulla) siyaset sahnesine çıkarak aristokratik partinin lideri oldu. M.Ö. 89 yılında yenilmelerine rağmen İtalyotlar M.Ö. 90'da başlattıkları ayaklanmadan siyasi açıdan galip ayrılmışlar ve istedikleri vatandaşlık haklarını elde etmişlerdi.

M. Ö. 88

Sosyal Savaş'ın galibi Sulla konsül seçildi ve Pontos kralı Mithradates'in (Mitradatales) isyanını bastırmak üzere yola çıktı. Sulla Halk Partisi'nin onaylamamasına rağmen ordunun başında bulunmayı tercih etmişti. Kısa zamanda büyük bir zafer elde etti, ancak Roma'da başgösteren huzursuzluk sonucu barış imzalamak zorunda kaldı. Bu arada Marius'un Halk Partisi'yle arası düzelmiş ve soylulara uyguladığı baskı politikası nedeniyle yeniden konsül seçilmeyi başarmıştı, ancak M.Ö. 86'da öldü.

M. Ö. 84

Sulla İtalya'ya geri döndü ve Halk Partisi üyelerine karşı kanlı bir katliama girişti. Hayatının sonuna kadar konsül olma hakkını kazandı. Senato'nun, dolayısıyla soyluların gücünün artırılması yolunda çalışmalarda bulundu.

M. Ö. 79

Diktatör ilan edilerek Kampaniya'daki ikametgâhına çekildi ve ertesi yıl orada öldü. Bu dönemde Roma çeşitli isyanlarla sarsılmış durumdaydı. Lusitanlar İspanya'da ayaklanmışlar (M.Ö. 80), Mithradates düşmanca tavrını yeniden takınmış, İtalya'da ise köleler, Spartakus önderliğinde isyan etmişlerdi (M.Ö. 74).

M. Ö. 72

Gnaeus Pompeius, Sulla'nın himayesinde önce İspanya'daki isyanı bastırdı, daha sonra M.Ö. 71'de köleleri boyunduruğu altına aldı.

M. Ö. 70

Pompeius ve Krassus konsül seçildiler. Soylu asıllı olmalarına rağmen, Halk Partisi saflarındaydı ve Sulla'nın politikasını temelden değiştirmişlerdi.

M. Ö. 67

Halk meclisi Pompeius'a askeri bir görev vererek denizleri korsanlardan temizlemesini istedi. Bu görevden sonra kendisini Mithradates'e karşı açılacak olan savaş bekliyordu.

M. Ö. 66

Pompeius Asya'ya bir sefer düzenleyerek Mithradates ve müttefiklerini yendi. Küçük Asya'yı Roma'ya bağladı. Daha sonra Suriye'yi işgal etti ve Judea'ya girdi (M.Ö. 63).

M. Ö. 60

İktidarı ele geçirmek amacıyla Pompeius, Krassus ve Jül Sezar arasında siyasi bir birlik olan "I. Triumvirlik" kuruldu. Bunun sonucunda Sezar konsül seçildi (M.Ö. 59) ve Senato'ya karşı düşmanca bir tavır takındı.

M. Ö. 58

Sezar Galya prokonsül'ü ilan edildi. Helvetler ve Süevlere karşı kazandığı zaferler Orta Galya'nın da Roma'nın denetimine girmesini sağladı. Belçikalılara karşı elde edilen askeri başarılar sonucunda Kuzey Galya da fethedildi. (M.Ö. 57). Kısa bir süre sonra Jül Sezar sınırları emniyet altına almak amacıyla Britanya ve Germanyana üzerine bir sefer düzenledi (M.Ö. 55).

M. Ö. 52

Galya'da Vercingetorix önderliğinde bir isyan patlak verdi. İsyan büyük çabalar ve insan kayıpları sonunda bastırılabilirdi (M.Ö. 51).

M. Ö. 49

Sezar prokonsüllüğünün ikinci dönemi de sona erdi. Sezar'ın itibarını kıskanmakta olan Senato, Pompeius'un da kışkırtılma-

nyla onu yeniden seçmeyi reddetti ve kendisine ordusunu terhis ederek geri dönmesini emretti. Sezar emri dinlemeyerek ordusu ile birlikte Roma'ya geldi. Pompeius ve Senato Partisi'ninileri gelen üyeleri Yunanistan'a kaçtılar.

M. Ö. 48

Sezar İspanya'da Senato'ya bağlı birlikleri dağıttıktan sonra Pompeius'un peşine düştü. Onu Farsalos'ta yenilgiye uğrattı. Mısır'a sığınan Pompeius orada kral Ptolemaios'un emriyle öldürüldü. Pompeius'un peşinden Mısır'a gelen Sezar tahta Kleopatra'yı çıkardı. Mithradates'in oğlu Farnakes babasının ülkesi olan Orta Karadeniz bölgesini yeniden ele geçirmek amacıyla harekete geçti ancak Sezar tarafından beş gün süren bir savaş sonunda yenilmekten kurtulamadı.

M. Ö. 46

Pompeius'un adamlarından ve Senato Partisi'nin taraftarlarından oluşan kuvvetler Kuzey Afrika'da Genç Katon, İspanya'da ise Pompeius'un oğlu etrafında birleştiler. Sezar Katon'u Thapsus'ta (Tapsus) kesin bir yenilgiye uğrattı. Roma'ya dönüşünde büyük bir coşkuyla karşılandı ve on yıl için diktatör ilan edildi.

M. Ö. 45

Sezar İspanya'ya bir sefer düzenleyerek Pompeius'un oğlunu Munda'da yendi. Roma'ya büyük bir zaferle geri döndü ve ölene kadar diktatör olma unvanını elde etti. İktidarını sağlamlaştırma yolunda teşebbüslerde bulundu. İmparatorluğu yeniden düzenleme yoluna giderek devlet gelirlerini artırdı, nüfuzunu kötüye kullananları cezalandırdı.

M. Ö. 44

Mart'ın 15'inde Senato'da Partilere karşı başlatılacak olan seferde tüm yetkilerin kendisine verilmesi konusunun görüşülmesinden biraz önce Brutus ve Kassius'un önderlik ettiği bir suikastta öldürüldü.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:
ESKİ ROMA III

BAYİNİZDEN
ŞİMDİDEN AYIRTINIZ